

דירה בית

גיליון 47
אייר תשפ"ג

ולאישא - צולאמשא

אשריכם ישראל!

מה שווה יותר,
יהלום או אבטיח?
ומהם המאזניים שלך?

ד"ש

נמשכנו - אשרינו

הבלבול נמשך ימים רבים.
איך לקבור, היכן, מתי.
כל כך הרבה אפשרויות,
חוטים שצריך לקשור
בשעה שהלב כה תוהה ומבולבל.

מבית ומחוץ

רק אצלנו, אשרינו!

"כביש 6, אלונית,
שעת חצות לילה.
אני תקועה לבד, בלי דלק,
בלי כרטיס אשראי ובלי מזומן"

התגובות שלכן
בכתבה חמה ומרגשת!

23

דרושה נערת שליחויות

"האם אני חשה היום יותר תחושה של 'מילוי שליחות' מהתקופות בהם עבדתי במשרד האוצר או ביטוח לאומי? לאו דווקא..."
כתבה

[05] די"ש | דף שמורה
לאה ראם

[10] דכדפת
תמר הלר

[11] בית ועד
מדור הלכה

[13] תתחדשי
חני מייערס

[15] מבית ומחוץ
שושי ברוידא

[18] רק אצלנו!

[26] דרושה נערת שליחויות
אסתי כץ

[37] אתרוג

[39] הבית העסק נבחר
יעל זלץ

[41] סלפי
בתיה יונה

05

אשריכם ישראל!

מה שווה יותר, יהלום או אבטיח?
ומהם המאזניים שלך?
די"ש

18

רק אצלנו, אשרינו!

"כביש 6, אלונות, שעת חצות לילה.
אני תקועה לבד, בלי דלק, בלי כרטיס
אשראי ובלי מזומן"
התגובות שלכן בכתבה חמה ומרגשת!

פעם לא ידעו שצריך. פעם לא דיברו בקול על נושאים כאלו. פעם, נפלנו מתוך הסמינר היישר אל מקומות העבודה שהממו אותנו בבוטות שבהם, במגוון האנושי הססגוני ובנורמות השונות מכל מה שהכרנו. באותם ימים נאלצנו לפתח לעצמנו לבד כלים להתמודדות תוך כדי תנועה, ובעיקר דרך היתקלות במכשולים שונים... היום זה אחרת, היום יש השקעה ענקית במסיימות הסמינרים טרם צאתם לעבודה, וכמובן הבשורה המובילה בתחום- היא הסדנאות החדשות מבית שמורה, שכבר יצאו לדרך ב"ה ובהצלחה רבה. אחד הנושאים הכי בסיסיים בימינו הנמצאים בחמישייה הפותחת של כל סדנה כזו, הוא הנושא הבא: "לדעת לומר לא". כמה פשוט, כמה חשוב. מניסיון מצטבר של שנים רבות ואלפי בוגרות, מתברר שבמקום לנסות להגדיר מאה סיטואציות נפרדות, מוטב לחזק את העיקרון. במקום להתאמץ לתת פתרונות חיצוניים, חשוב הרבה יותר להשקיע בשורש. מה יכול לעזור לאישה לדעת לומר את ה"לא" מתי שצריך, בצורה הכי נכונה ובלי להתקפל מול לחצים חיצוניים? מה יכול לשנות את העמדה הפנימית שלה ממקום

מתנצל, חלש ומהסס למקום בטוח, מחוזק ו"סגור על עצמו"?

הרי יש פער של שמים וארץ בין אישה שמרגישה "סליחה שאני שקיימת, סליחה שאני עושה בעיות, כנראה לא בסדר לסרב לכם, אני יודעת שזה הכי מוזר בעולם, אבל... נעבך, מה אני אעשה, אסור לי" (או בגירסה העוד פחות מוצלחת: בעלי / הרב / המורה לא מרשה לי :), לבין אישה שבאה מעמדה נפשית של- "אני יודעת שאין לכם כלים להבין, רחמנות, ואני גם לא מתכוונת ממש להסביר. אבל ה"אסור לי" שאותו אני באה להעביר לכם עכשיו, בא מתוך האמת הכי גדולה של החיים שלי, הוא חלק בלתי נפרד מכל האור והטוב שמגדירים אותי, הוא חלק מהתענוג הכי גדול בעולם של לדבוק בקב"ה- ובינינו לא תצליחו לעולם להפריד".

גם אם שתיהן תשתמשנה באותו ניסוח בדיוק ובאותן מילים, מה המסר הפנימי שיעבור מהן הלאה? האם ה"לא" ששתיהן תצלחנה לומר יהיה אפקטיבי באותה מידה?

זה הזמן להעצים את הכוח הזה בתוך תוכנו. קולות מחרפים נשמעים בקולי קולות במרחב

הציבורי, והדיהם פוגשים אותנו גם בתוך מקומות העבודה שלנו, ומפגישים אותנו עם מקומות נבוכים ובלתי בטוחים בתוך עצמנו. זה הזמן האקטואלי ביותר להתחזק בהכרה הפנימית המרוממת כל כך: "נמשחנו, אשרינו!" נכון, אנחנו שונות, כמה טוב שכך! אשרינו שנבחרנו, אשרינו שנועדנו לתפקיד מחייב כל כך של חיי קדושה וטהרה. אשרינו שאנו מובדלות מכל העמים ומכל אלו שמחקים את תרבותם ונוהים אחרי אורחותיהם. אשרינו שאנו משתדלות בכל כוחנו לקיים את התכלית אליה נועדנו, ולחיות חיים ש"יש בהם" יש בהם אושר ושמחה, יש בהם תכלית ומטרה, יש בהם שכר ונצח- ועוד הרבה מאד "קופונים" מסביב בהם זוכים רק בחיים שכאלו. כדאי לדפדף ולקרוא כמה דוגמאות על קצה המזלג ששלחתן, והצטברו לכתבה המאלפת "רק אצלנו!"

מכל דף בעיתון תוכלו לחוש את הרוח הנושבת הזו, את המנגינה המרנינה והכובשת של "אשריכם ישראל". שושי ברוידא מרגשת בשיתוף על מפגש בלתי אמצעי עם התלישות והואקום העצוב בצדו השני של המתרס. לאה בד"ש שכולו חוסן רוחני יצוק ועוצמתי, וזקיפת קומה של "ויגבה ליבו בדרכי ה'". אסתי כץ בכתבת עומק מרתקת הרלוונטית לכל אחת - כיצד לחוש את שליחות החיים הזו גם במסגרת חיי העבודה, ולקינוח גם שני סיפורים מיוחדים ספוגי אהבת תורה, איתם נכין את ליבנו בדרך העולה אל חג השבועות. אשרינו!

בברכת קריאה נעימה ומועילה
המערכת

הפקה ועריכה:

'שמורה' -
קהילת העובדות החרדיות

עורכת:

אביגיל פראגר

עורכת גרפית:

ברכי גוזי

עימוד:

תמר הלר

עיצוב שער:

שרה פוגל

צילומים:

,Depositphotos
,Shutterstock
pexels,unsplash

תגובות, שיתופים,

בקשות והצעות

ניתן לשלוח לכתובת:

magazine@shmura.org

משרדים: 025474373

אשריכם ישראל

הזמן להפסיק את תחושת העליונות הזו... וביקשתי מעצמי להבין: מה מניע בי את הרצון לכתוב ולדבר על הנושא הזה. למה לא להניח ולתת לכל אחת להרגיש את מה שהיא מרגישה.

מרגישה 'מבסוטה' מעצמך וטוב לך ככה? נהדר! בשביל מה לעשות מזה חגיגה כללית ולדברר את זה בשער בת רבים?... הבנתי שכל עוד לא אברר לעצמי במאה אחוז, האם אכן טיפוח תחושת העליונות הזאת מוצדקת? לא אהיה מסוגלת לכתוב את הדברים, כי 'דקלום' של מילים פשוט לא עובד...

במשך יום שלם ניסיתי לאמת את ההרגשה ולבדוק את עצמי מולה, עד שהגעתי למסקנה שעדיף 'לישון על זה עוד לילה'... אבל המחשבות לא הרפו ממני ולפנות בוקר הגעתי לכאן שוב.

הגעתי אופטימית עם הבנה מחדשת: כן! אנחנו משיגות יותר, כשאנחנו **מאמינות בצדקת הדרך!** המילים: אושר ואישור - לא בכדי קרובות זו לזו. כשאנחנו 'מאשרות' לעצמנו את הדרך (וגם מיישרות?) אנחנו יותר מאושרות, וזה עובד גם הפוך: האישור גורם לאושר, ואושר גורם לתיקוף - להגברת האישור, וחוזר חלילה... אם כך, חשוב לתת מקום לתחושות האושר והאישור האלו, לא?

כבר זמן רב אני מחכה להזדמנות לתת במה לרגש ההוא שלפעמים נדחק לו אי שם. לאפשר ל'**גאוה היהודית**' שלנו לזקוף קומה ולהרים ראש.

רציתי כל כך לתת במה לרגש ההוא, שבדיוק עליו מנסים לדרוך מכל כיוון אפשרי.

לתת מקום של כבוד לתחושת ה'אשרינו' שלפעמים, מה לעשות, מרוב חוליי התקופה ועומס משקלה, סימן הקריאה שלה משתופך מעט, וכורע תחת המסע - לסימן שאלה...

וזה כרע גם לי. זאת אומרת קרה. הקרה.

ישבתי מול הדף המעוטר בכמה מיילים חשובים שנשלחו אלי מבנות וקוטלגו לפרסום בנושא הזה, והרגשתי שמהו לא מספיק זורם לי. הרגשתי שאני לא מסוגלת לכתוב באמת עם כל הלב על 'גאוה יהודית' כשאני מוצפת בעצמי בשאלות הקלאסיות שמחלחלות גם אלי פנימה.

בשביל מה ההתנשאות הזאת? שאלתי את עצמי את טפטופי הארס שמציפים את הרחוב כל הזמן. למה אנחנו צריכים להיות כאלו... 'סנובים'...?

כשאני מעבירה בעיני רוחי מאמרים, דעות ואפילו פניות מחברות הקהילה, אני בהחלט מודעת שקיים הקול הזה שאומר: רגע! אל תרגישו שאתם יותר 'שווים' מאחרים... הגיע

כל ההרגשה הזאת הייתה עד שהגעתי למחשב.

כי כשהגעתי חיכתה לי שם הודעה מידידתי הגב', או יותר נכון, הרבנית (לאור עושרה הרוחני הבלתי נתפס!) גילת יצחקי. אתן בוודאי זוכרות אותה משנה שעברה מהסדרה המדהימה של 'שש מצוות תמידיות'.

הגב' יצחקי הייתה קרובה מאוד לרבנית הצדקת מרת ברוריה דייויד עליה השלום, שנלקחה לבית עולמה לא מזמן. היא השתתפה הרבה בשיעוריה, והייתה לה הזכות לכתוב את השיעורים ולקבל מהרבנית ע"ה את המחברות המקוריות שלה. ככל הנראה היא לא הפסידה מעולם 'מאמר' שלה או של יבדלח"א בעלה ראש ישיבת 'פחד יצחק', וליוותה אותה עד לשעותיה האחרונות ממש. ביקשתי ממנה שתטעים לנו מרוחה הגבוהה של הרבנית ע"ה, והיא הודיעה לי שהשאירה בקו שיחה קצרה.

ושם זה היה!

בלי שהתכוונה אפילו, וזה אפילו לא היה נושא הדברים... היא הבליעה שם תשובה עבורי. הארה אלוקית כפשוטו... תשובה ששלח לי הקב"ה בדיוק על השאלה הזאת: **למה טובה ההתנשאות הזאת?**

...

השיחה הייתה בכלל על 'ברכת התורה' אבל בין הדברים היא הזכירה **שהחשיבות שאנחנו נותנים לדברים, הכרת הערך שלהם - זהו הערך שהם אכן שווים אצלנו!**

במילים אחרות: כמה אתה עשיר? כמה שאתה **מרגיש ומכיר בעשירות שלך!**

היא מספרת שם על אדם שמכר כמות של עופרת לחברו, אולם אחר מעשה התברר שהעופרת היא לא עופרת אלא כסף. המוכר פנה לבית הדין וביקש לתבוע את הפער בין מחיר העופרת, לבין מחיר של כסף. אולם הדיינים פסקו שלא! אם דעתו של המוכר היא שיש ברשותו עופרת, הרי שמגיע לו תעריף של עופרת...

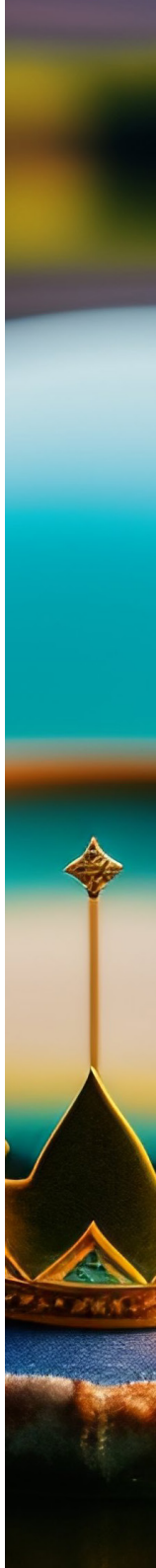
מבלי להיכנס לפרטים ההלכתיים של הסוגיה הזו. אין חולק על כך, שבאוצרות הרוח - זה ודאי כך. כשהאדם מרגיש את יקרת התורה, התורה אצלו היא יקרה הרבה יותר והדרגה שלו גבוהה יותר!!! כמה אתה מחשיב את אוצרות הרוח שלך? זה מה שאתה שווה!

ולכן כדאי לנו לחזק ולרומם את ערכי הרוח והאושר הרוחני שלנו, **זה פשוט מעלה לנו את המניות:**

אנחנו שוות יותר!!!

אדם שליבו גבוה בעבודת השם, שמעריך ומחשיב את העולם הרוחני - הוא אכן אדם ששווה יותר...

ועכשיו, אחרי שאנחנו מבינות למה נכון לחזק את ההכרה בצדקת הדרך שלנו, לא רק בגלל העובדה שטכנית, מי שמאמין בצדקת דרכו - משיג יותר, אלא כי באמת דרכו שווה יותר - נוכל להגיע ללב הסוגיה המדוברת:

זה התחיל במייל פשוט מחברה נואשת שקוראת לעזרה. בתוך הצונאמי הגדול ששטף את הרחובות במסגרת "חגיגות הדמוקרטיה". היא חשה אבודה, במיוחד בעבודה. מה לעשות, שהייה המאולצת עם אנשים המבלים יום ולילה ושטופים בתקשורת מסיתה, היא בהחלט מאתגרת...

אשמח לקבל חיזוק מתאים לבת חרדית הנמצאת לבדה בתוך הג'ונגל של השמאלנים...

הם אפילו סוג של 'מאשימים' אותי...

כולם סביבי עם חדשות דולקות, מחיאות כפיים וצעקות.

ואני - מנסה להתחבא ושרק לא יראו אותי...

מרגישה 'סליחה שנולדתי'...

אני יודעת שיהיו כאלו שלא יבינו על מה הסערה. מה אכפת לך אם 'הם' יוצאים לרחובות...

אז נכון, אשרי מי שרחוקה מהעולם הזה ומנותקת ממנו! אבל לצערנו הרב, רבות מאיתנו - כן מתחככות עם הציבורים האחרים, ברמה ש עלולה בהחלט לגרום להשפעה חס וחלילה.

... לא ידעתי אפילו מה לחשוב כשאחת מהצוות, אישה כבת 50, בעלת תפקיד נכבד, נכנסה למשרד וכולם מריעים לה על ההישג האדיר - מתברר שהיא שכבה על הכביש באיזו צומת מרכזית עד ארבע לפנות בוקר, ואיזה פקק ארוך

שהיא יצרה...

המייל שלכן הגיע כמו תמיד בדיוק בזמן. חיכיתי כל כך למייל הזה. זו בדיוק ההרגשה... גלות גלות גלות. הפעילות שלכן היא מדהימה וקריטית.

מייד כשראיתי את הדברים עלה בליבי רעיון יפה ששמעתי מאחותי, הגברת מוריה לוי, בדברים שדיברה בפני תלמידותיה. (כן, כבר כתבתי אותו וגם אמרתי בקו... אבל מרשה לעצמי בכל זאת לחזור על הדברים משום עוצמתו של הרעיון):

כשאמרו המרגלים "ושם ראינו את הנפילים בני ענק... ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (במדבר, י"ג ל"ג). ישנו כמובן ההסבר שהחברה מסתכלת עלינו כפי שאנחנו רואים את עצמנו. אם המרגלים חשו שהם כחגבים, גם הענקים הסתכלו עליהם באותה צורה. הנקודה הזו היא 'טיפ' עצום לכולנו ביחסים מול הסביבה ואין ספק שבעולם הפסיכולוגיה והתקשורת היא מהווה יסוד לעקרונות התנהגות רבים.

הגאון רבי ישראל אליהו ווינטרוב זצ"ל מביא כאן רעיון עצום ועמוק עד מאוד, המופיע בספר "עיני ישראל" (עמ' תל"ד), ואני מצטטת מילה במילה:

"כשחזרו המרגלים מתור הארץ, סיפרו למשה רבינו ע"ה ולעם ישראל את אשר ראו עיניהם בארץ כנען. מצד אחד היא ארץ זבת חלב ודבש, אבל יש בה ערים בצורות בשמים, וגם בני ענק ראינו שם. וסיכמו את הענין בשני משפטים:

וכך ממשיכה הגב' מוריה לוי ואומרת לתלמידותיה: אתן יוצאות מחר לעולם סוער בו תפגושנה אנשים מעולמות אחרים. ומה לעשות, האדם יצור חברתי, ודרך בני אדם שכאשר הם מנסים להתקרב **הם מחפשים מכנה משותף**. כשחילוני רואה חרדי מולו, הוא מייד מנסה לשלוף משפט בסגנון "סבא שלי היה רב"... נכון? כי הוא מחפש איזשהו מכנה משותף עם ה'דוס' שמולו... נכנסת בת צדיקה וטהורה למשרד ורואה סביבה אנשים רבים, אם היא תגלוש לשיחה שלא בענייני עבודה, על מה היא תדבר? על רעיונות יפים של "מכתב מאליהו"? על "אווירת שבת" מופלאה שיש בביתה מידי שבוע? על ההתרגשות של בנה שזוכה להתחיל ללמוד את האותיות הקדושות? עמיתתה לא מבינה בזה כלום... מה כן? מתמטיקה? כן, בטח למדנו! גם אתם?.. אה... את קונה בקניון? גם אני הייתי שם פעם... נסעת לחצי שנה לאמריקה הדרומית אחרי הצבא?... גם אני הייתי פעם בדרום... בקיצור, במדדים גשמיים, ארציים, שאיכשהו אפשר למצוא מהם גם אצלנו - **ייתכן שהן עולות עלינו** ובגדול... אבל שלא נחשוב בטעות שאלו מדדי ההשוואה שממצים אותנו... בת בית יעקב היא אוצר בלום! אוצר של יראת שמיים, של קשר עם בורא עולם, קיום מצוות, "עזר כנגדו" ליהודי יקר ו"אידישע מאמע" לבניו של מקום. היא עובדת על מידותיה, ושואפת כל ימיה להתרומם טפח מעל המציאות החומרנית האיומה. נכון, שתינו כותבות יחד מערכת, שתינו אוכלות ושתינו מאחסנות מידי

"ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם". כלומר, המרגלים מדדו את עצמם לעומת הענקים והרגישו חגבים קטנים לעומתם, וכן גם שמעו מהם שאמרו - חגבים אנו רואים בכרמים כאנשים. משפטים אלו הרסו את הכל! **הרי אתה נשיא שבט ישראל, ויש לך כח התורה בהפלגה גדולה, ואתה מודד את עצמך לעומת הענקים במידות גוף? הוא גבוה קילומטר ואתה 3 מטר, וכי זה הנושא? הרי אתה ענק בלי גבול ושיעור, והוא אין לו ערך כלל וכלל! אבל דווקא מפני שהמידות שלך הם בקנה מידה של בשר, אות הוא שיש לך טשטוש בכל המבט הנכון, וזה הגורם להתהפכות המצב, "וכן היינו בעיניהם", שהם ענקים ואתם חגבים באמת".**

ננסה להבין על ידי דוגמה: מה דעתכן על המשפט: "בהשוואה בין אבטיח ליהלום, האבטיח מנצח כי הוא גדול יותר". ובכן, המשפט הזה מקומם, 'מרגיש לנו לא נכון'... מה לא נכון במשפט הזה? ומדוע? כי בהשוואה בין אבטיח ליהלום זו טעות נוראה לבחור דווקא את **הגודל** כמדד להשוואה! בכל השוואה שעורכים צריך להגדיר ראשית מהו הפרמטר, ומה הקריטריון להשוואה... אם נבחר את קריטריון המשקל, אין ספק, האבטיח ינצח ובגדול... ואם בעל היהלום ובעל האבטיח ייפגשו לתכלית עסקית, ובעל היהלום יסכים לבחור את **מדד הגודל**, לא נוכל לקרוא לו עשיר, משום שכאילו אין לו יהלום... נכסיו מוערכים בסך הכל בשווי אבטיח, וגם תמורתו ייתכן שיישאר לו חוב.

עונה את הבגדים מהעונה החולפת... אבל חלילה לנו לטעות ולהרגיש שאלו "מכנים משותפים" ביננו לבינם, החיים שלנו באטמוספירה אחרת לגמרי. האם אפשר להשוות בין ילד הנוסע בבימבה לטייס? נכון, שניהם מרגישים שהם "טסים" אבל אווילי להתייחס ל'מכנה משותף' הזה, של "טיסת" הילד במורד הרחוב וטיסת הטייס... אנחנו אמורות לא ליפול בפח ה'מציאת מכנים משותפים' לפחות כמו הטייס, אם לא הרבה יותר...

והנה עוד סיפור יפה על אחת חכמה שעובדת כמונו 'במקומות מעורבים':

היא נכנסה באחד מימי בין המצרים למשרד, ובחדר חיכתה לה קולגה חילונית, שאלה ענקית ובווערת בפיה: "תגידי, זה נכון שהחל ממוחרתיים אתם לא מתקלחים במשך תשעה ימים???" אותה אחת יכולה הייתה להמשיך עם הדיון במגרש 'הניקיון וההגיינה' ולומר שזה לא בדיוק... יש אופנים שמותר, ולא כולם נוהגים בדיוק כך, וזה לא בדיוק תשעה ימים וכולי. במקום זה, היא הייתה חכמה מספיק להביא את הדיון למגרש שלה והחזירה שאלה: "אמרי לי, האם גם לך יש ערך **כלש** הו שאת מוכנה לא להתקלח בעבורו במשך תשעה ימים?..."

אתן יכולות להיות בטוחות, שהקולגה ההיא לא זלזלה יותר, גם במי שמקפידה היטב על הלכות האבלות בתשעת הימים... וזה בדיוק מה שעלול לקרוא לנו כאן, בימים הללו בהם הציבור החילוני מתגייס למלחמה גדולה מולינו בכל החזיתות. אנחנו עלולות לפעמים לטעות ולחשוב... אולי הם צודקים? אולי יש אמת בערכים שלהם?

אבל כאן הוא רגע המבחן - האם ניפול למקום הזה של השוואה מולם במדדים הלא נכונים...

כי אם חלילה נרגיש, אפילו לרגעים, שהסיסמאות הנבובות והערכים הטורנדיים והעכשוויים שהם מנפנפים בהם מולנו, יש בהם ממש - אז באמת נתנו להם כח לגבור עלינו...

כולנו מכירות את הפסוק "ויגבה ליבו בדרכי ה'", אבל לא כולנו יודעות שהוא בא מיד אחרי המילים: "ויהי לו עושר וכבוד לרוב". עושר, כבוד - הם באמת לא סיבה ל'גבהות הלב', אבל ההליכה בדרכי ה' - בהחלט כן!!

מאחלת לכולנו לזכות וללכת בדרכי ה', ולחוש גבהות הלב שבאה בזכות ההליכה הזאת! לאה

נמשכת? אשריך!

מעגל שוב נוצר
ומקיף - משואה
אשה לאחות לו חוברת,
גאה
השתלבי - בחם-לב,
בכל יום - רקודים
התקרבי - ידלקו בך אלפי לפידים!

מעגל מתחדש
וגחלת - ערה,
וליהודיות יש שמחה ואורה.
שמן ששון
תצק חבורה
בכל יום. כל מקום. בכל זמן. מדורה!

מעגל, מעגל,
רב כמות, רב איכות!
שואף לשלמות, מאשר מן הזכות
מרגש, משלהב,
צל שכונה מעליו,
נושא את נושאי חדורי השליחות!

האשר כבר כאן.
לצדך
בכל יום
מדורה ואור בעינים, וחם...
הוא נגע בלבך?
לחמם לב הצלחת?
מקנאה בך.
אשריך,
נמשכת!

עבודה עם גויים

שאלה

אני עובדת די חדשה במשרד. לידי יושבת עובדת ותיקה שאינה יהודיה והיא חונכת אותי ועוזרת לי הרבה. מקובל אצלנו בעבודה שכל חברות הצוות יושבות ואוכלות יחד ארוחת צהרים, ובדרך כלל עובדת זו יושבת לידי. שאלותי הן:

- האם מותר לאכול באותו שולחן עם גויה?
- האם הדבר מותר כאשר היא אוכלת בשרי ואני חלבי, או להפך?
- אם ברצוני להביא מאכל בשרי לעבודה, האם יש בכך בעיה של "בשר שנתעלם מן העין", (בשר של יהודי שלא הושגח כשהיה גוי לידו, שדינו שנאסר מחמת חשש שמא הגוי החליכו בבשר אסור)?

הפסק בין האוכל בשר לבין האוכל חלב. הלכה למעשה- יש לחלק בין מקרה שהגוי מביא את האוכל מביתו שאז היהודי בין כך נרתע מלאכול את מאכליו, וממילא גם אם אחד אוכל בשר ואחד חלב אין צורך בהפסק ביניהם, לבין מקרה שכל האוכל כשר למהדרין- שאז ראוי לשים הפסק ביניהם. ההפסק ששמים לא חייב להיות ניכר לגוי, ואפשר שהיהודי ישים איזו תחתית מתחת לצלחתו (אפילו

לשים הפסק בין הצלחות כדי שיהיה היכר ביניהם, ולא יבואו לטעום האחד מצלחתו של השני. כאשר יהודי וגוי אוכלים על שולחן אחד, האחד אוכל בשר והשני חלב, דנו הפוסקים האם אפשר להקל לא לשים הפסק, משום שבין כך "אין פירוד לבבות כפירוד הדתות", ואין חשש שהיהודי יבוא לאכול מצלחתו של הגוי. או שמא היות שישנה מציאות של ידידות וקירבה בין יהודי לגוי, צריך גם בסעודה כזו לשים

א. חז"ל אסרו לאכול בסעודת חתונה שגוי עורך לבנו או בתו, אפילו אם האוכל כשר למהדרין, משום חשש קרבת הדעת שיש בדבר. אבל בסעודה רגילה לא אסרו לאכול עם גוי באותו שולחן ואפילו מאותו אוכל (כשאינן בעיות כשרות כמובן).

ב. כאשר שני יהודים שמכירים זה את זה אוכלים יחד, האחד אוכל בשר והשני חלב, הרי הם צריכים

נייר עיתון וכדומה) בשביל שיהווה תזכורת עבורו שהוא אוכל בנפרד.
ג. לגבי בשר שנתעלם מן העין - אם

האוכל נמצא בתוך התיק של השואלת, באופן שמי שיחטט בתיק עלול להיתפס כגנב, אין לחשוש לבשר שנתעלם מן

העין. בנוסף נראה להמליץ לעטוף את הקופסה בניילון נצמד, ואז אם מישהו יפתח את הניילון הדבר יהיה ניכר.

אני עובדת בבית חולים כמזכירה רפואית, ובמקום ישנם אחים ערביים ואחיות ערביות. שאלותי הן:

- א. האם מותר להחמיא לאחיות הערביות, כגון "את נראית טוב", "התגעגעת", או לתת חיבוק?
- ב. האם מותר לי להביא להן סוכריות וממתקים שאני לא אוכלת בגלל הכשר?
- ג. האם מותר לשבת בחדר צוות ולאכול בשולחן אחד עם אח ערבי כאשר יושבת איתנו בשולחן עוד מישהי? ומה הדין אם התחלתי לאכול לבדי והוא הגיע אחר כך?

א - ב. אסור להחמיא לגוי סתם כך. ולמדו זאת חז"ל מהפסוק "לא תחנם" - לא תתן להם חן. כמו כן אסור לתת לגוי מתנה סתם כך, וגם את זה למדו מהפסוק "לא תחנם" - לא תתן להם מתנת חינם. האיסורים הנ"ל הם רק כשזה "בחינם", אבל כשמדובר בעובדת קבועה ויש צורך בשמירת יחס אנושי בכדי שהיא תבצע את מלאכתה ביעילות, הדבר מותר כיון

שאין זה "בחינם" אלא לתועלת. ולכן מותר בשעת הצורך להחמיא או לתת ממתק לאחות ערביה, כיוון שזה יגרום לה להרגיש יותר מחויבות לבצע את המלאכה הנדרשת ממנה באופן מושלם.

כל האמור לעיל הוא לגבי איסור "לא תחנם", אמנם מלבד זאת יש להזהר שלא תהיה מדי קרבת הדעת שיכולה רק להזיק, ולכן אין להרבות בדברים

אלו.

ג. יש לאשה להתרחק מגברים בין אם יהודים ובין אם הם גויים. ולכן לכתחילה ראוי לבחור שולחן שיושבות בו רק נשים, ובודאי לא לשבת ליד גבר. אמנם אם העובדת התחילה לאכול לבד ואח"כ הגיע גבר והתישב לידה, והם לא משוחחים יחד, היא לא צריכה לעזוב את השולחן ויכולה לסיים את האוכל.

מה יהיו צבעי הקשת בלמן הגאולה?

אני ד' (יוד) רופאך. וכן: **"אויבי ישובו יבושו רגע"**. בחודש זה מרפא אותנו הקב"ה בכבודו ובעצמו, שהיא רפואה שלמעלה מהטבע, העוקרת את החולי כאילו לא היה מעולם. עוד מובא כי הגשמים שיורדים בחודש אייר הם רפואה גדולה לכל החוליים.

א' באייר - משה, אהרון ושנים עשר הנשיאים מתחילים למנות את עם ישראל כפי שציווה ה'. שלמה התחיל ביום זה לבנות את בית המקדש הראשון, ובתאריך זה החלו לנצח על העבודה בבית ה' גם בביהמ"ק השני ע"י זרובבל והכוהנים.

הילדים בחו"ל נוהגים לצאת בל"ג בעומר עם קשתות בידם, משום שבימיו של ר' שמעון בן יוחאי לא נראתה הקשת בשמים. כלומר, שזכותו הגנה על כל העולם מפני הפורענות ולא היו זקוקים לאות הקשת. עכשיו שרשב"י נפטר אנו יראים מפני עוונות הדור, שאלמלא "אות הברית" של הקשת כבר היה העולם מתמוטט.

בספר בני יששכר מסביר על פי הקבלה את מנהג ישראל אשר יורו ביום זה "ללמד בני יהודה קשת", וסימן מסור הוא בידינו שבל"ג בעומר תיראה הקשת בצבע אחר והגאולה תבוא, ועל כן יורו המורים בקשת'.

אייר הוא השם הבבלי לחודש בתורה הוא נקרא 'החודש השני'. וכן הוא נקרא 'חודש זיו' ע"ש זיוה של השמש, המאירה בחודש זה בכל זהרה ועדיין אינה לווהטת כבחודשי הקיץ המאוחרים. כמו כן בחודש זה נראים ניצנים רכים בארץ, זיו- תרגומו ניצן. וכן, דור יוצאי מצרים עמדו בחודש זה על זיום, שנתרפאו ממומיהם והיו מוכנים לקבלת התורה.

מזלו של החודש- שור אוכל עשב. חודש זה הוא האחרון בחודשי הקיץ בארץ ישראל בו השור מוצא כדי שובעו בעשב השדה.

חודש אייר מסוגל לרפואות יותר משאר החודשים, כי בו החל המן לרדת ביום ל"ג בעומר. המן נקרא 'לחם אבירים', (לחם של מלאכים, בהיותו מזון זך ונקי ללא פסולת) ולא נגרמו ממנו שום מחלות, לכן נשאר טבע זה טבוע לדורות שחודש זה מסוגל לרפואה. הרמב"ם מלמדנו כי עיקר הרפואה - באכילה. ע"י הברכה וכשרות המאכל זוכה האדם להפריד את החלק הגשמי שבמאכל, וזוהי הדרך לזכות לרוח הקודש.

בגמרא במסכת שבת מובא שמאייר ועד חג השבועות, הרפואה מתחזקת ומועילה. ראשי התיבות של אייר הם:

אל תסחקי איתך את החולץ גם בחודש אייר...

אותו ולאחר שכבר נכשלתי בעבירה זו, המשכתי לעבירות נוספות, עד שהגעתי להיכן שאני.

אחוז צמרמורת, התחנן אליו ה'נודע ביהודה' שיתבונן בתחבולות היצר הרע. על מנת להכשילו- הגדיל את העבירה הראשונה בעיניו, בו בזמן שמצד עיקר הדין הרי לא נכשל באכילת חמץ כלל. אך זו דרכו של היצר, להגדיל את העברות בעיני מי שעבר עליהן, כדי לייאשו מן העתיד. והכומר שב לסטנדר!

גם אם טעית כי הרגשת שחייבים, מוכרחים או צריכים, אל תאמיני לכסיל הזקן שמחמיץ לך פנים ולב. נפלת? אל תתני לו יד, הוא רוצה למשוך אותך עוד למטה, אל תהומות היאוש. תציצי רגע למעלה, את מצליחה לראות? אם תרצי מחדש את הדבר הנכון שהלב שלך מבקש, מיד תגלי את הכתר מונח כתמיד על ראשך.

אחד מתלמידי ה'נודע ביהודה' (שיום פטירתו חל ב"ז אייר) יצא לתרבות רעה עד שהשתמד רח"ל והפך לכומר. ה'נודע ביהודה' הצטער מאוד על העניין וביקש ממקורביו לחקור היכן ניתן לפגוש את התלמיד שסרח (לאחר שקבע לעצמו סימן, שרק אם התלמיד יהיה הראשון שידרוש בשלום רבו, יש סיכוי להשפיע עליו). מקורביו שבו וסיפרו שהכומר נוהג מדי יום לשבת מול חלון מסוים. כאשר חלף ה'נודע ביהודה' בכוונה ליד אותו מקום, הקדים לו הכומר שלום בהכנעה, ואז ביקש ה'נודע ביהודה' להודיע לו שהוא מעוניין לפגוש אותו.

במהלך הפגישה התוודה הכומר וסיפר: התדרדרתי החלה בחג הפסח. סעדתי אצל בעל הבית אחד, ובמהלך הסעודה התעוררה שאלה חמורה של חמץ על המאכל. שיגר אותי בעל הבית עם השאלה אליכם, ולאחר שדנתם בדבר אמרתם שיש להחמיר ולשרוף הכל. מכיוון שהמאכל היה חביב עלי, יצאתי ואכלתי

נמשכנו - אשרינו!

הרבה אפשרויות, חוטים שצריך לקשור בשעה שהלב כה תוהה ומבולבל.

לבסוף גייסה דודתי את כוחותיה והתארגנה על לוויה שהיתה הולמת את רצונו. התאריך היה רחוק מרחק כמה שבועות, בתוכם התהלכה כסהרורית, דברה מעט, התבודדה הרבה.

אחרי הלוויה, שבה אל הבית שהתרוקן בתוך שעות ספורות ממבקרים, מבלי לדעת לאן תמשיך משם.

היא בת שמונים ושלוש. הוא היה בן שמונים וחמש. חיים שהגיעו לסיומם באופן טבעי. לא טרגדיה שהופכת את המציאות על פיה. כן אובדן, עצב עמוק ואבל מתמשך.

אבל האבל נחוה כפרודות מרחפות בחלל. במין תלישות נטולת אחיזה ומסגרת. אני לא מדברת על קהילה שנעדרת באופן כה מוצהר מחייהם, אני לא מדברת על העדרה המוחלט של משפחה.

אני מדברת על העדר מסגרת הלכתית שתוחמת כאב ואובדן ומעניקה להם צורה ומשמעות.

אני מדברת על היעדרם של צווי התנהגות שמתווים מסלול ברור ויציב גם במצבים פריקים כאלו.

אבא שלנו- אחיה- נפטר בגיל 47.

לפני חודש, מת דוד שלי בן 85 בעיירה נידחת בדרום אנגליה. אני כותבת מת, כי דוד שלי לא היה יהודי. לעומת זאת, אישתו- דודתי, אחות אבי- קרויה בשקט בשמה העברי, טשארנא רחל. היא ואבי גדלו בלי ערכי יהדות ונישאו כל אחד מהם בתור לגויים.

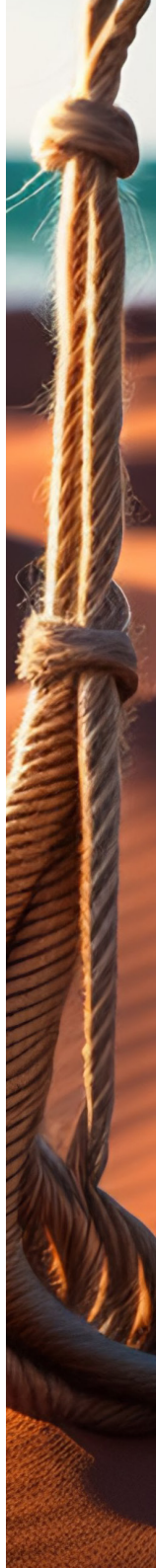
דודתי הפכה לתומכת נלהבת של אקולוגיה, ואת טוב ליבה הפנתה לסעד לכל פליט באשר הוא- בדגש על פלשתינאים שזכויותיהם נרמסות בידי בריונים יהודים.

אבא שלי חתך ימינה, מילא את חייו במשמעות, ועבר תשובה במקביל לגיור של אמא שלי. אחר כך עלה לארץ ישראל, זנח מאחוריו קריירה בתחום המשפטי והפך לסופר סת"ם שיומו גדוש בלימוד תורה.

כשדודי הלך לעולמו, דודתי בת ה-83 היתה עצובה ומיואשת. היו להם חיים ארוכים וטובים יחד, ועתה לא ידעה את נפשה. ניסינו לדבר איתה על קבורה ולוויה אבל לא היה באפשרותה לחשוב.

"תנו לי זמן" חזרה ואמרה, "אני לא רוצה לקבל החלטות חפזות."

הבלבול נמשך ימים רבים. איך לקבור, היכן, מתי. כל כך

בתוך הבכי והזעזוע הנורא, היה עלינו לומר "ברוך דיין האמת". למשוך מתוכנו מילים שמזכירות לנו את בורא העולם, את הבחירה שלו לתת ולקחת אליו את הנשמה, ולחקוק אותו ברגעים האלו דווקא כ"ברוך", כמקור השפע והברכה.

זה לא סילק את הכאב ולא סתם את הגולל על שאלות שהשתוללו בלב שלנו, אבל זה היה קרש הצלה מוצק וממשי שיכולנו להיאחז בו. יש משמעות למה שקורה כאן, אין מקרה, זה חלק מסיפור גדול וחשוב.

הפטירה התרחשה ביום שישי. אז הכל קרה מהר. אחרי שהרופא חתם על תעודת הפטירה, הגיע תורם של החברה קדישא.

אף אחד לא שאל אותנו שאלות, אף אחד לא ביקש מאמא שתחליט ברגעים כאלו לאן ללכת עם הלוויה. ההלכה כבר הכתיבה הכל- מה לעשות עם אבא, מתי ואיך, מה לעשות עם אמא, מה לעשות איתנו.

ההלכה עשתה קריעה בבגדנו, הוציאה מפינו סליחה ומחילה לאבא בלי שנחשוב ונסיק ונתארגן, ההלכה לקחה את אבא להר המנוחות, ושמה אותנו בבית, מותחת קו גבול בין החיים והמתים.

ההלכה שמה בידי שכנינו היקרים סעודת הבראה בדמות ביצים עגולות לבנות, שסימלו עבורנו-מבלי שנבקש- את הגלגל הסובב בעולם. ההלכה כסתה מראות ותמונות, שמה קערה לצדקה ואמרה לאמא לא לעבוד במשך שבוע. היא

הוציאה את השליטה מהידיים שלנו. הניחה אותנו על כסאות נמוכים, הכריחה אותנו לדבר ולהקשיב, לנהל דיאלוג קרוב עם הכאב. היא העניקה לנו סיפורים יקרים מפז, אותם כתבנו על מחברות ועל לוח ליבנו.

אחר כך היה שלושים ובנו מצבה. היא תחמה את המוות, והוא היה לעובדה, לאבן שאפשר לבקר בה ולקרוא שוב ושוב את המילים שהיו משאת חיו של אבא: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב".

למדנו דיני אבלות מה מותר ומה אסור. אני זוכרת שהביאו לבית שלנו רב, בהיותנו בית של בנות צעירות שהסמכות התורנית האחת נלקחה מהם.

שאלנו אותו כל מה שרצינו.

בשקט, בכבוד, בדיוק, הוא העניק לנו תשובות.

באו והלכו חגים. נשארנו עם כל הנשים המבוגרות בבית הכנסת ואמרנו "קל מלא רחמים".

"יזכור"- ידענו- לא אומרים בשנה הראשונה.

לא שמענו מוסיקה, לא קנינו בגדים. ובמסיבת הגמר, היתה הנוכחות של אחותי על הבמה בדיוק לפי מה שקבעו גבולות ההלכה. הימים היו גדושים במעשים שעשינו לעילוי נשמתו.

אחר כך היתה ה"שנה", היארצייט, והיינו מוקפים אנשים שידעו וזכרו ועשו מקום והכל מתוקף תאריך, לא מתוקף החלטות של טעם וסגנון. יש תהילים, ויש קדיש ויש שוב קל מלא רחמים.

מלא מלא רחמים.

הכאב לא התפזר לכל רוח, הדמעות נאספו לתוך אותו כלי קיבול מוצק, נצחי אמיתי. לא התבלבלו לנו הידיים והרגליים. 'יהודים', אמרה לנו ההלכה, 'ככה עושים כשהמת מוטל לפניכם, ככה בדיוק. אם תעשו כך, תנצרו את כבודו, בעולם הזה ובעולם האמת, ואת דרככם הלאה מכאן כפי רצונו יתברך'.

עד היום חקוקה בתודעה שלנו הפטירה של אבא כשהיא נתונה בתוך המסגרת הברורה והמצוקה שהעניקה לנו יהדותנו.

אותה יהדות שאבא ואמא בחרו בה בעיניים פקוחות, התרי"ג ששניהם הבינו שאין בלתו.

אותו תרי"ג שלעיתים לא קל לכופף בפניו את הראש. אותו תרי"ג שמעצב את החיים עצמם, את אלו בנגלה ואת אלו בנסתר, התרי"ג שמושח אותנו מדי רגע בשמן המשחה על כל המשתמע ממנה, ועושה אותנו לעם שאפילו שרוכי נעליו נקשרים כך ולא אחרת.

ישנם רגעים בהם קל להיעצר ולאמר "אשרינו". הרגע הזה בו אני מתבוננת בעולם המפורר וחסר הממשות שהורי השליכו אחרי גבם כשעשו "לך לך" - הוא אחד מהם.

רק אצלנו! דברים שרואים רק אצלנו...

אל מול גלי ההסתה ונסיונות ההקטנה,
זכיר לעצמנו את היופי, האצילות, החסד והחן
המיוחד

שקיימים ב"ה אצלנו, ציבור הדבקים בה' יתברך.

סיפרתן לנו על תופעה / מיזם / פעילות
שהרחיבו את ליבן,

מפעים ומרגש לקרוא, להתחזק
ולהתמלא בכוח אמיתי!

אין מילים לסיכום, כי אם -
"אשרינו"...

מספיק נקיים. ועדיין... ואגב
פארקים, כמדומה שאנחנו
הציבור האחרון בעולם בו הילדים
בגינה מותחים את גופם על
המתקנים, ולא את אצבעותיהם
על המסכים... כמה נחת זו (נראה
מישהו שמוצא מילה חלופית
למושג נחת...) לשמוע פעוט שרק עכשיו
לומד לדבר שר "מה נשתנה?" או לראות
ילד בן 5 קורא פסוק עם המנגינה? ילד בן
10 לומד משנה? אגב, בעולם הכללי יש
אמרה ש"לחרדים יש ילדים יפים". הם לא
מבינים שזה לא היופי, זה הטוהר... אבי
שליט"א פגש פעם תיירים שטיילו במאה
שערים, שאמרו שבאו במיוחד לשם, כי

האם זה לא מחיר
זול בשביל הזכות
שכמעט לא קיימת
בעולם אחר - כמו
לשבת סעודה שלמה
סביב שולחן ביחד
עם כל המשפחה?

חינוך. האם יש בעולם חינוך שמשותווה
באיכותו לחינוך שלנו? באיזה עוד חינוך
ילד גדל על ערכים של כיבוד הורים
ומבוגרים, דחיית סיפוקים, ויתור, חסד,
אחריות ועוד עשרות ערכים אחרים? ולא,
אני לא מתעלמת מהעובדה שלפעמים
אנחנו משאירים מאחורינו פארקים לא

**כמה חיות ושמחה יש בבתים של המשפחות
ברוכות הילדים בלי עין הרע! כמה רגעים של
הנאה, צחוק, שמחה, אושר!**

בתור אחת שחיה במשפחה מעורבת,
עובדת בעבודה מעורבת וגרה בשכונה
מעורבת, אני לא חושבת שצריך להתאמץ
מאוד בשביל לראות את היופי, העוצמה
והטוהר שאנחנו חיים בו. כמעט בכל מעגל
חיים שנציץ אליו רואים את ההבדלים
הזועקים: משפחה - איזו משפחה אנחנו
מקימים? האם יש עוד מקום בעולם עם
נאמנות, שלווה, שלום ויופי כמו במשפחה
יהודית? כמה חיות ושמחה יש בבתים של
המשפחות ברוכות הילדים בלי עין הרע!
נכון, יש גם עומס ושעות לחוצות, אבל

בחיי היומיום של אנשים "פשוטים"... אולי כתבתי הרבה, אבל עוד לא כתבתי כלום...

למחרת התברר שבעל החדס הוא גם קרוב משפחה... רק אצל חרדים אמרנו, לא?!

סיפור שיכול לקרות רק אצל חרדים: כביש 6, אלונת, השעה - 00:30. אני תקועה לבד, בלי דלק, בלי כרטיס אשראי ובלי מזומן. יש לי נסיעה של עוד 45 דקות צפונה. העובדים בתחנה אמרו שאפשר למלא עם מספר אשראי, אבל אני צריכה בשביל זה להציג צילום של הכרטיס וצילום ת.ז. של בעל הכרטיס. בעיה קשה למיושנת בעלת נוקיה 3310 כמוני. מה עושים עכשיו? סביב שולחן ביציאה מהחנות יושבים גבר חרדי + 3 בחורים. בדחילו ורחימו ובביישנות אופיינית, שאלתי אותם אם יש אפשרות למלא דלק באשראי שלהם. "ברור", אומר הגבר, קם, תדלק והשאיר מספר טלפון. למחרת, כשהתקשרתי לברר את פרטי חשבון הבנק כדי לעשות העברה ושמעתי את שם המוטב, התברר שבעל החדס הוא גם קרוב משפחה... רק אצל חרדים אמרנו, לא?!

לכמה דקות בערב, לעוגה שנשלחת בשמחות, ועוד עשרות דברים שאת ואני עושות בלי לשים לב בכלל.

שגרה - חשבנו פעם כמה השגרה שלנו לא שגרתית? פעם בשבוע - שבת. כמעט מדי חודש - חג או אירוע אחר, וכל אירוע עם אופי וייחודיות אחרים. ימי הולדת לילדים, מסיבות וסיומים, ועוד משהו חשוב שמפר שגרה - שמחות. לכמה שמחות בממוצע מוזמן בשנה אדם שאינו שומר תורה ומצוות? 0.3? ואנחנו - יש ביטוי כזה: "ניפגש בשמחות"; וואו כמה שזה קורה... כשאבי שליט"א בישר לאחד מקרובי המשפחה שלא זכו לחיות חיי תורה, על עוד נכד שנוסף למשפחה בלעה"ר, אמר לו אותו קרוב (שאגב, צעיר ממנו בשנים בודדות ועדיין לא נראה אף נכד באופק, לעומת הורי שזוכים לראות דור רביעי...): בחרתם לחיות במסגרת חיים כזו שמספקת לכם הרבה שמחות... עם איזה הווי עשיר, שמח, מקיף וחי, חיים הילדים שלנו לעומת ילד אחר? אלו רק כמה נקודות שצצו לי מיד. בלי כותרות ואירועים דרמטיים, בלי כתבות מרעישות על ארגוני חסד עצומים. רק כמה זוויות

ידוע שהילדים של מאה שערים הם 'הכי יפים בעולם', כלשונם. והם צודקים...

חברה - בכמה חברה אנחנו מוקפים? עם כמה אנשים יש לנו קשר בחיי היומיום? משפחה (לא אח או שניים, אלא מערכת מסועפת של מאות אנשים...), שכנות, חברות מהעבודה, מהגינה, מהכיתה, מהמכולת או מטיפת חלב, חברים של הילדים, ילדים של החברים, בני דודים של השכנים, השכנים של הבני דודים, להמשיך?! לכמה אנשים בממוצע אנחנו יכולים לומר שלום ביום? ולא רק בכמות, גם באיכות: בכמה אנשים אכפתיים ודואגים, מסורים, עוזרים ונרתמים, אנחנו מוקפים בחיי היומיום?

חסד - לא צריך להרחיב, נכון? ואני לא מתכוונת לארגוני החסד הענקיים או כמויות הגמ"חים הבלתי נתפסות במגוון שלא יאומן שקיים בכל ספר טלפונים (עוד יש דבר כזה אצל החרדים); בעיר חרדית ממוצעת. רק על העזרה בלקיחת ילד מהגן, להעביר ילד את הכביש, להלוות חלב לשכן, להרים ילד שנפל בגינה, להשאיר טלפון דולק לשכנה שיצאה

כנראה אין בכל העולם דבר כזה... רק אצל בניו של אברהם אבינו עליו השלום הממשיכים את שושלת החסד האינסופית..

תודה על ההזדמנות לשתף בחוויה מרגשת שהרגשתי חזק בערב החג.

עמדתי שם באישון ליל וצפיתי על ההמונים, לא יאומן! שעת חצות ליל, מתחם ענק בפאתי מאה שערים ואולי אלף אנשים שמגיעים למתחם החסד הענק של ארגון "משמחי לב".

זה התחיל במייל שקיבלתי על מכירה מוזלת של מוצרי חלב לפסח. מחיר זול, זול באמת. בדקתי האם יש קריטריונים, כי אחרי הכל, למרות ההידוקים הכלכליים, אנחנו ב"ה לא במצב שצריך לקבל תרומות. אז כן, אנחנו צריכים להיות משפחה של מעל שלושה ילדים, ולהזמין אך ורק לצריכה הפרטית שלנו. הזמנתי רשימה נכבדת של מוצרי חלב בפרגון חגיגי, תודות למחירים הנמוכים ממש, והמתנתי לראות האם זה אכן אמיתי. ביום המיועד הגעתי והתפעלתי עמוקות מהמערך: מסלול מאורגן וממוין של מוצרים, בו עוברים אנשים ובכל אזור מעמיסים להם לעגלה שקית ארוזה

ומאורגנת לפי ההזמנה האישית שלהם. עשר דקות אתה במסלול ויוצא עם עגלה עמוסה בכל טוב... בכבוד, במהירות ובנחת! עמדתי נרגשת וחשבתי בליבי שכנראה אין בכל העולם דבר כזה... רק אצל בניו של אברהם אבינו עליו השלום הממשיכים את שושלת החסד האינסופית..

הרגשתי שמלאך הרע עונה "אמן", חזרתי הביתה והרגשתי מפונקת העולם!

אני כרגע ב"ה לפני לידה שלישית וסיפרתי לתומי לעובדת חילוניה במשרד, שבעזרת השם אחרי הלידה אלך לאימא שלי לחודש פינוק, ויתכן שחלק מהזמן הילדים "הגדולים" יהיו אצל השוויגער. היא לא נשמה מהתרגשות- יש לך חיים של מלכה! אמרתי לה שזה מאוד מקובל אצלנו שהולכים לאימא אחרי הלידה ואני לא היחידה. היא סיפרה על עצמה שילדה לפני חצי שנה את השלישי שלה, ביום של הלידה היא שטפה את כל הבית, וביום שחזרה שטפה שוב... אין שום הכרה ביולדת בתור "יולדת", שם זה לא מקובל, ואצלם גם אין מושג של משהו

כמו "טלזסטון"... היא סיפרה שחמותה - חוץ מלומר שהם משוגעים שרוצים יותר משניים, לא עזרה טכנית, כספית או רגשית בכלום... חזרתי הביתה והרגשתי מפונקת העולם! באמת אשרינו שזכינו!!!

וזה לא רק כי הם מדברים את השפה שלי וחיים את אורח החיים שלי. זה כי אצלנו חיים באמת.

בשביעי של פסח האחרון התאשפזתי באחד מבתי החולים בארץ. היות והגענו לשם בהפתעה גמורה, לא הספקנו לדאוג למזון (הארוחות שבית החולים נתן לא היו בהכשר מספק לפסח), אבל מרגע שמישהו- חרדי כמובן- שם לב לכך, מייד התחילו לזרום אלינו מצות ארוזות, פירות, חומרי קריאה וכו' ממשפחות אנ"ש שהיו שם, עד שממש התחננו שיפסיקו... במהלך האשפוז חוויתי אובדן של תינוק קטן, וזכיתי לשמוע מהעובדת הסוציאלית של בית החולים משפטים מתפעלים מאוד על החוזק הנדיר שהיא פוגשת אצל כלל הנשים החרדיות, בשעות לא קלות, ורק אצלן. איך שכולן מזכירות שהגענו לעולם הזה לעמול, שמטרת החיים שלנו היא לא רק הנאות, ואין טעויות טבע! ההרגשה

כמה דברים שנשלפו לי: 1. תופעת הדירות לשבת - איפה בעולם תמצאו מישהו שפוי שיכניס לבית שלו כשהוא לא נמצא משפחה שלמה שהוא לא מכיר? ועוד טורח בשביל זה... והכול ללא שום תמורה! 2. הדרך בה משפחות שכולות מצדיקות עליהן את הדין ומקבלות דין שמיים באהבה היא תופעה שאין לה אח ורע בשום מקום בעולם!!! כמו אחרי אסון מירון, משפחת פאלי, משפחת הרב פולק ועוד... לצערנו לא חסרות דוגמאות. לצד האבל והכאב אפשר לחוש גם תחושת גאווה - אשרינו שזכינו להיות חלק מהעם שיש לו כאלה בנים! רק חיי תורה ואמונה יכולים להצמיח כזה גובה! 3. התגייסות לעזרה בכל מקרה של מצוקה - לא משאירים אף אחד לבד! והתופעה המדהימה בעיניי היא, שדווקא ציבור האברכים שחי בדחקות מתגייס בלי סוף בסכומים אדירים לכל מטרת צדקה. שימו לב לסכומים שמפרסמות מדי פעם קופות הצדקה השכונתיות אחרי חגים, תסתכלו מסביב על האוכלוסייה ממנה אוספים ומאיזה חתך כלכלי היא מורכבת... מדהים! בלעדי אצלנו... אשרינו!!!

בציבור החרדי, זה אמיתי או בולשיט? אמרו שם שאם מישהו צריך תרופה אפילו באמצע הלילה, הוא מתקשר ומבקש תרופה!!!" עצרתי לרגע. מה פירוש? הרי ברור שמישהו צריך לעזור לאדם שזקוק לעזרה, לא? זה מכסה אצלנו את כל תחומי החיים, ממוצץ ומטרנה ועד שמלות כלה מדהימות או מפות שולחן לאירועים... מה, יש מקומות שזה לא קיים?? ובכלל, לי עצמי יש גמ"ח תרופות בדיוק כמו זה שהם תיארו, וקרה יותר מפעם שעניתי בשעות הזויות לנשים בוכות מכאבי שיניים נוראיים, ובעלי התלבש וירד לתת לבעל משכך כאבים ראוי לשמו... זה כל כך מרגש שאפשר לעזור! הסברתי בכמה מילים על כך שבוודאי שזה ככה, ולא, ממש לא משלמים על השירות... ובעצם - אם אין כזו אפשרות - אז מה עושים אצלם? "סובלים". הם פשוט לא הצליחו לעכל... באותו רגע נפל לי האסימון; אנחנו כל כך רגילות לכל הטוב הזה, שאנחנו פשוט לא מודעות שהוא לא ברור מאליו...

דווקא ציבור האברכים שחי בדחקות מתגייס בלי סוף בסכומים אדירים לכל מטרת צדקה.

הזו שהכל לטובה, בחשבון מראש, וכל שאר הדיבורים שלנו הם ברורים וחזקים כל כך... דבר נוסף ששמתי לב, קיבלתי חומרים מכמה ארגונים העוסקים בתחום. כל ארגון השתייך לציבור אחר- ארגון אחד נתן ספר (ממש חסר לי לקרוא על צרות של אנשים אחרים...!), ארגון נוסף נתן שירותי שיח, הרפיה, והתעמלות, ורק בארגון אחד מצאתי את מה שבאמת נתן לי כח - פרוספקט עם מדרש מנחם ומחזק, מילים של תכלית וטוהר, ומתנה קטנה ליולדת... וזה לא רק כי הם מדברים את השפה שלי וחיים את אורח החיים שלי. זה כי אצלנו **חיים באמת**. בשורות טובות, ישועות ונחמות!

אנחנו כל כך רגילות לכל הטוב הזה, שאנחנו פשוט לא מודעות שהוא לא ברור מאליו...

נכנסתי לאולם הייצור להפריש חלה. נשמע מוזר? לפעמים זה חלק מהתפקיד הרשמי שלי, עוזרת המנכ"ל לפי הסיכום עם המשגיח של בד"ץ... (:), בונים... והנה, נעמדים מולי השף הראשי והעוזרת שלו: "תקשיבי, הייתה אתמול תוכנית שדיברו בה על משהו כמו 'גמחים' (פתח פתח)

מרגש אותי לחשוב אילו נשים גיבורות אנחנו. כמה כוחות הנפש שד' טבע בנו עצומים.

מרגישה שחייבים להעלות על נס את דור הנשים המיוחד שלנו. איפה יש עוד נשים שמוכנות להקדיש את מיטב החיים, את השלב בו הן צעירות וחזקות - כדי להינשא ולהקים משפחה, לגדל ילדים, לתת לזולת ולהקדיש את עיקר חייהן להעמיד את הדור הבא. (זה קיים כמובן במגזרים נוספים אך באחוזים נמוכים בהרבה, ולרוב עם הסתכלות ומטרה שונות מאיתנו). לצערי יוצא לי לשמוע בשיחות סביבי את היחס לנושאים הללו בעולם החילוני, את טיפוח האגו והחשיבה רק על עצמאות ונוחות רגעית, ומודה להשם בכל רגע שאנחנו רואים את זה אחרת כל כך. אנחנו מקדישות את שנות החיים העיקריות שלנו בנתינה בלתי פוסקת למען אחרים! מרגש אותי לחשוב אילו נשים גיבורות אנחנו. כמה כוחות הנפש שד' טבע בנו עצומים. זה לא שאין נפילות, אבל מטרת העל של נישואים והקמת משפחה בס"ד ברורה לנו ומובילה אותנו. הלוואי שלא נתבלבל מכל מיני קולות מבחוץ ותפיסות מערביות "נאורות" שאנו חשופות אליהן

כל הזמן, ורק מקטינות מהשליחות האדירה שלנו...

היו אנשים רבים פי כמה, כולם עמדו בשקט, בדממה ובציות מלא לגדולי ישראל.

אני עובדת בתל אביב ולאחרונה עם כל ההפגנות על הרפורמה (לפחות אחת בכל שבוע, במשך כמה חודשים טובים...) היו הרבה משטרות, מכתזיות, פצצות הלם ועוד... תוך כדי הבלגן ברחובות ששמענו היטב בעבודה וראינו מהחלון, חשבתי לעצמי על עצרת המיליון שהתקיימה אצלנו בעבר... היו אנשים רבים פי כמה, כולם עמדו בשקט, בדממה ובציות מלא לגדולי ישראל, שום משטרה לא נכנסה לפעילות וכמובן גם לא פרשים, מכתזיות וכו'. קידוש ה' ממש. אשרינו!

זה היה פשוט חסד ויופי שמרחיב את הלב! אין עלינו!

אתמול ביקרתי חברה המאושפזת כמה ימים. אברך אחד הגיע לבית הכנסת בבית החולים (שערי צדק) עם שקית מלאה בטוסטים ובאגטים שווים מלאים בכל טוב, מושקעים וארוזים יפה וחילק למי שרצה. זה היה פשוט חסד ויופי שמרחיב

את הלב! האיש יצא לקנות אוכל, עמד שעות בתור, הכין, פירגן בלב רחב, שילם על הכל ופשוט ח-י-ל-ק!!! זכיתי להיות חלק מהעם הטוב הזה! עוד סיפור גדול-נמצאת מישהי עם שאלה, התמודדות או קונפליקט בעבודה, היא שולחת שאלה לקהילה מדהימה ובתוך זמן קצר היא מקבלת מעטפת שלמה ויסודית, עם תשובות מפורטות, השתתפות, חיזוק ועידוד ובעיקר לב! תודה!!! אשרי!!!

שכן בן 60+ עם כלבלב קטן בא אלינו הביתה וביקש מבעלי שיקשור לו את העניבה

כזוג צעיר גרנו בבניין מעורב. שכן בן 60+ עם כלבלב קטן בא אלינו הביתה וביקש מבעלי שיקשור לו את העניבה, כי אינו יודע איך עושים זאת... לא! לא בגלל שהוא חסיד... הוא בחיים לא השתתף בשמחה שחייבה אותו 'עד כדי כך'!... אדם נוסף בעבודה, גם עם שיער אפור-לבן לגמרי, נסע לארצות הברית לחתונה של בנו (אני מקווה שעם יהודייה, לא בטוח...) וסיפר בהתרגשות שפעם ראשונה בחייו שהוא לבש עניבה... והנכדה שלו (בת יחידה מבנו השני) היתה מרוגשת לגמרי כי 'קנו

לה נעלי לק!!! לכמה אושר וחגיגות אנו וילדינו זוכים בשוטף...? אשרינו!

מעביר את הילדונת המיוזעת את הכביש כאילו שזה ברור כל כך.

הסיפור קרה לאחיינית שלי. ילדה קטנה בכיתה א' מחכה על שפת הכביש שמישהו יעביר אותה. אחר צהריים חם, הילדה מחכה ומחכה ואף אחד לא עובר שם, אף אחד לא נמצא כדי להעביר אותה. כתאום, ככה המתוקה הזאת מתארת, עוצר אוטובוס לפני מעבר החצייה, והיא כמו ילדה טובה בני ברק לא עוברת. זה מה שלימדו אותה. ואז נפתחות הדלתות ויורד אברך, מעביר את הילדונת המיוזעת את הכביש כאילו שזה ברור כל כך, לא מחכה אפילו לתודה, עולה בזריזות לאוטובוס המלא שממתין לו והיא ממשיכה בדרכה. תודו שזה מחמם את הלב!

נשות הקבוצה מקדישות מזמנן לענות מנסיכון האישי, משתפות, מחזקות ומעצימות מאד.

כאמא לתאומים בני שנה ב"ה נחשפתי למיזם מקסים ומיוחד ללא כוונות רווח - קו לאמהות לתאומים. מנהלת הקו

משקיעה מזמנה הפרטי למען הפעילות שלא על מנת לקבל פרס. בקו מעלים דילמות, שאלות ושיתופים בנושא תאומים ולא רק, נשות הקבוצה מקדישות מזמנן לענות מנסיכון האישי, משתפות, מחזקות ומעצימות מאד! יוזמה מקסימה שתורמת לי רבות!

לא למטרות רווח, לא לשם טובת הנאה, לצורך גמילות חסדים נטו!

נפגשתי לאחרונה במיזם המדהים כל כך שלא רואים בשום מקום - גמ"ח שמלות אירועים בנווה יעקב. איזה חסד עם משפחות שמחתנות! שמלות יפהפיות ומעודכנות במחירי גמ"ח. הם נותנים את השמלות נקיות ומגוהצות בכזה מאור פנים, ממש התפעמתי, מי כעמך ישראל! לא למטרות רווח, לא לשם טובת הנאה, רק גמילות חסדים נטו!

אין עוד שום ציבור בעולם שנותן את הרכוש הכי יקר לו לבני דודים של השכנים לשבת...

לפני מספר שנים שאלו אותנו שכנים לא חרדים: "היו לכם אורחים בשבת? ראינו אנשים לא מוכרים יוצאים מהדירה שלכם וידענו שנסעתם..." הם היו ממש בהלם

מהמציאות שאנחנו נותנים דירה! לשבת! לאנשים שאנחנו לא מכירים! אולי לא שמנו לב למציאות הזו מרוב שהתרגלנו, אך אין עוד שום ציבור בעולם שנותן את הרכוש הכי יקר לו ואת מרחב המגורים הפרטי, לבני דודים של השכנים לשבת...

להוציא את האינטרנט מהבית

חייבת לספר על ארגון קטנטן שפגשתי. הם משכירים לנשים עובדות עמדת מחשב נוחה ומפנקת, תמורת 200 ש"ח לחודש בלבד ללא כל התחייבות, רק על מנת לסייע למשפחות להוציא את האינטרנט מהבית...

אנחנו כאן כבר 5 נשים!!

רק בזכותם!!

איפה עוד יש ילדונת קטנה כל כך שחוותה חוויה משפילה בגן אבל היא שומרת על הלשון

רק היום הילדה שלי בת החמש חזרה מהגן עם פרצוף עצוב, כשביררתי איתה את העניין היא ענתה כך: "ילדה אחת, שאני לא אומרת את השם שלה כי זה לשון הרע, העליבה אותי בגן וגם נתנה לי בעיטה..." איפה עוד יש ילדונת קטנה

כל כך שחוותה חוויה משפילה בגן, אבל שומרת על הלשון ולא מגלה את השם של החברה לאמא?? אשרינו!!

יש בעוד מקום בעולם כזו התנהגות קדושה וטהורה?

אחרי שבועיים ליד פעוטה מאושפזת, אני יכולה לומר - אין עלינו!

לא יודעת למה, אבל מי שמחלקת אוכל למלווים בבוקר, היא חרדית. ומי שטורח לחלק כריכים מושקעים בערב, גם הוא חרדי. המשמחים שהגיעו בכל יום מימי חול המועד, הם בחורי ישיבות. והנשים היקרות שעוברות בין המיטות לקבלת שבת בליווי כלי נגינה, ראשן מכוסה בפאה ומטפחת.

כל כך הרבה ביקור חולים וגמילות חסדים. וכולם כולם יהודים דתיים וחרדים.

אבל לא על היופי הזה רציתי לספר. כי היופי הזה הוא יופי כללי, אוניברסלי. (לא שחלילה מצוות ביקור חולים היא לא מצווה חשובה ויקרה אבל זו מצווה שגם אומות העולם חושבים שהם מבינים את טעמה...)

אני רוצה לספר על אפיזודה אחרת, כזו שהוכיחו לי מעל לכל ספק שאין עלינו!

אני רוצה לספר על אותו לילה סוער, גשם מצליף לפרצוף, קור שחודר גם מתחת לצעיף והכפפות ואוטובוס שבושש מלהגיע. כשהוא הגיע סוף סוף התברר שתא המטען עמוס לעייפה וכל מזוודה או עגלה נזקקה לרחמי שמים מרובים למצוא לה מקום.

היו שם שלושה בחורי ישיבה, חסידים צעירים שעמלו במשך דקות ארוכות תחת ברד צולף להכניס את המזוודות לתא המטען. הם עלו לאוטובוס רק כדי לגלות שהנהג בחר להשמיע רדיו בקולי קולות.

הם ביקשו ממנו בצורה עדינה (ואולי עדינה מדי?) שיסגור את הרדיו, בתגובה הוא הגביר את הווליום ופצח בסדרת קללות וניבולי פה שגברו גם על קולו של הרדיו... בסופו של דבר הוא לא הסכים לכבות את המוזיקה הפרועה שצרחה שם. שלושת הבחורים העדינים והטובים האלו רק ביקשו שיפתח להם את הדלת ואת תא המטען, וירדו חזרה אל הסערה

והכפור והאוטובוס הבא שכנראה יגיע רק בבוקר...

חשבתי על בני גילם שמתהוללים בשעה זו ב- אני-מעדיפה-לא-לדעת-איפה, על התאוות הנמוכות שמכתיבות את חייהם של בני נוער בכל העולם, ועל האומץ והמסירות שנדרשה מאותם צדיקים צעירים כדי לעזוב הכול ולרדת... ותהיתי לעצמי, יש בעוד מקום בעולם כזו התנהגות קדושה וטהורה? איפה עוד אפשר למצוא בני נוער שמתעלים על עצמם בכאלו דרגות? יש דברים שרואים רק אצלנו!

מכירות ללא מוכר...

מכירות עם קופה בלי מוכר: מכירות את התופעה? מוכנה להתחייב שרק אצלנו... איפה עוד משאירים סחורה במקום ציבורי מתוך ביטחון גמור שהציבור יקח וישלם בעצמו כמה שצריך, והעסק אכן עובד לאורך ימים ושנים? איפה עוד תמצאו בחדר מדרגות רגיל גמ"ח בצורת ארון בלתי נעול, מלא מלמעלה ועד למטה בקופסאות תמ"ל מכל הסוגים ולכל הרגישויות, (המוצר הנגנב ביותר מרשתות השיווק... ה' ישמור..) מוצצים וטיטולים-

עוד ציבור איכותי וחושב / שיצר לו חיבור,
ורוח בו נושב / לדברים שברוח / להזין
נשמה לגדר הצריח / ולהעצים חממה,
שבתוך כל הרפש ההולך וגואה / אנו
משקות את הנפש ביופי נאה / באופי גאה
והאושר דואה / - - - ואם כבר, אז באנה
נתנער מהסלנג, נאמץ בחום את שפת
התורה / ונכריז בלי להתבלבל: אין כמונו!
טוב לנו לצעוד לאורה! / "אין עלינו"? - יש
לנו!!!

ירקות, בשר ויין חינם לכבוד פסח

וואו! לפני פסח היו בשכונה שלנו חסדים
ברמות!!! חולקו ירקות, בשר ויין בחינם.
מלבושי כבוד לעמלי תורה, לחם וחלות
לשבת מחולקים בחינם. אין על הצדיקים
בשכונה שלנו!!! ותודה לקב"ה ששולח את
כל החסדים האלו, אלינו בלי שום מאמץ.

"יקיר לי" -

תחפשו בנרות בכל העולם / קבוצות של
בוגרות שכבר טיפסו בסולם / והתייצבו
על שלבים, התמקמו, מבוססות / וליבן
נלהב - רק רצון השם לעשות! / מצאנה

וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול, רק עליו
להחזיר את המוצר או את תמורתו לתוך
הקופה? יש מקום נוסף בעולם בו הסדר
כזה יכול לתפקד לרווחת כולם? אין... אין
עלינו...

א רק הגישו בקבוק, גם פתחו אותו...

דבר קטן ששמתי לב - כשהלכנו ברגל
לכותל, אני חושבת בראש השנה, חילקו
שם בקבוקי מים קטנים לכל מי שהגיע.
והם לא רק הגישו את הבקבוק, אלא גם
פתחו אותו לטובת כל אלו שלא פותחים
בקבוקים בשבת. זה ממש ריגש אותי.

תחושת
גאווה עילאית
של 'אשרינו
שזכינו', ומודה
להשם על כך
בכל שנייה

אסתי
כץ

דרוש נערת שליחויות

הנשים והשליחות יצאו לעבודה. הן לא השאירו את השליחות שלהן בבית, הן צעדו יחד איתה, חיפשו לה מקום על הכיסא המסתובב וגם מצאו. חושבת שאין שמץ שליחות בעבודה שלך? בואי לחפש אותה שוב. בואי למצוא.

"דרושה אישה עם שליחות.
דרושה עובדת עם אש
בעיניים. דרושה אחת שמצאה
סיפוק במקום העבודה שלה,
שהצליחה להרוויח בו משהו
מעבר לכסף".

תלינו את המודעה הזאת על לוח מודעות קטן עשוי שעם. הצמדנו אותה עם סיכה בעלת ראש פלסטיק אדום וחיכינו יפה. באו עובדות בארגוני חסד גדולים, קיבלנו אותן יפה, הגשנו להן קפה.

בואו מורות דגולות ומרצות חשובות, קיבלנו אותן בכבוד, קמנו לכבודן ופינינו להן כיסא.

אחר כך באו סתם נשים.

הן היססו, הן גמגמו, מיששו בזהירות את התג שלהן. אמרו שלא בטוח שזאת נקראת שליחות, שכנראה לא לזה התכוונו.

אז חיבקנו אותן, מחאנו להן כפיים. ביקשנו מהן כל כך להופיע בכתבה הזאת ולספר על סתם עבודה וסתם שליחות. וסתם, על הדרך, אמרנו להן שיפסיקו לומר סתם, כשהן נשות שליחות אדירות. תקשיבו להן, ותצאו גם אתן לשליחות האישית שלכן.

ראש צוות וראש גדול

במבט אישי:

"מצחיק לעזוב את המאבק עם השרתים שלא עובדים ולהתחיל לדבר על עצמי במילים גבוהות כאלו", **משתפת רבקי רובין, אבל בכל זאת מסכימה לנסות.** "אני מנהלת צוות של חמש נשים חרדיות במשרד בירושלים, ומדובר בעבודה מאתגרת בהחלט. לא פעם שאלתי את עצמי: לשם מה אני צריכה את זה?"

אני יכולה לעבור למקום עבודה אחר ולעבוד בתפקיד של מפתחת בכירה, לקבל אותו שכר על עבודה קלה ורגועה מול המחשב, מול עצמי וזהו.

אך כשחיפשתי תשובות הבנתי, שהעבודה שלי היא הרבה יותר מלכתוב קוד. כשאני משקיעה זמן ואנרגיות בתקשורת עם הצוות- אני לא מבזבזת זמן, אלא עושה בדיוק את הדבר למענו אני כאן.

בתור ראש צוות יש לי הרבה יותר השפעה. למילים ולהתנהגות שלי יש הרבה יותר כח, ואני רוצה לנצל זאת. כן, אני רוצה לגרום לתקשורת במשרד להיות חיובית יותר. אני רוצה להשתמש בשפה של הרבה מילים טובות ומפרגנות, אני רוצה ליחצן את העבודה הנפלאה של העובדות הצדיקות שלי גם לאנשים שמעלינו. המשרה שלי דורשת ממני לא פעם להיות מתווכת. אני מתבקשת להרגיע ויכוחים, ליישב עימותים שצצים ולהרבות שלום. היו כאן בשטח שתיים שלא ממש חיבבו אחת את השניה, ואני חושבת שאולי בזכותי שמעתי אחת מהן אומרת למישהי שלישית: 'יו, איך היא עזרה לי... תראי, אסור לשפוט ממבט ראשון'...

מרגש אותי לגלות שיש אצלנו בצוות ברוך ה' אווירה מדהימה של עשייה ופרגון, ומשמח אותי לגלות שבכל המחלקה קנה לו הצוות שלנו את השם הטוב ביותר.

וטכנולוגי
מ א ד ,
המתנתק מהיבטים נוספים כמו:
ערכים, צרכים נפשיים וכו'.

במפגשים הראשונים בהם מוקדש זמן
לניתוח אישי של כל אחת, ניכר היה
שרבקי היא בעלת אישיות חברותית,
נעימה וטובת לב. ב'תרגיל הדמות' היא
הביאה את אמא שלמה, והרחיבה על כך
שהיא אישה שחשוב לה שתמיד יהיה טוב
למי שסביבה.

ולכן, כשהיא העלתה בפני את 'המצוקה'
שלה, מכך שהיא נאלצת 'לבזבז' זמן
עבודה יקר במתן יחס לעובדת קצת
יותר 'חלשה', במקום בקריאת מאמרים
טכנולוגיים, היה קל מאד להבין שיש כאן
קונפליקט עמוק.

עם המפגשים, היא הבינה שהסיפוק
הפנימי לא יגיע לה מכך ש'תנפנף' את
העובדת ההיא, אלא דווקא מכך שתרתום
את הערכים האמיתיים שלה - לזירה
התעסוקתית.

'אולי זאת השליחות שלך', אמרה לי לאה.
'לא לעבוד תמיד עם הנשים המוצלחות
והמבריקות ביותר, אלא לתת הזדמנות
גם לאלו שהן קצת פחות'.

יצאתי לדרך, חשקתי שפתיים פעם אחר
פעם, וכעת אני כבר מרגישה בשיאו של
ה'פי אנד'. ככל ששכנעתי את עצמי
שהיא יכולה ומסוגלת, הדרכתני אותה
בסבלנות והאצלתי לה סמכויות, הביצועים
שלה החלו לזנק.

טפחתי לעצמי על השכם ואמרת: רבקי,
אשריך. השליחות שלך מתגשמת".

במבט מקצועי:

**לאה ראם, הפעם בכובע 'מאמנת
תעסוקתית' ומעבירה קבוצות אימון
בקהילה 'SkillSchool'.**

"רבקי הגיעה לסדנא עם המון חיבוטים
פנימיים. היא הרגישה שהיא לא במקום
המתאים. היא נרשמה לסדנא מתוך רצון
לעשות סדר פנימי עם עצמה. היה בה
רצון להתקדם לתפקיד של ארכיטקט
טכנולוגי, משרה מהדרג הגבוה של הניהול
בתחום הפיתוח. מעניין שבקבוצה שלהן
היו עוד כמה כאלו שלטשו עיניים אל
קידום בהיבט מאד צר של קידום מקצועי

כולם יודעים שכאשר נותנים לנו פרויקט,
אפשר להיות רגועים ולדעת שהוא יבוצע
על הצד הטוב ביותר, אפילו שאנחנו הצוות
היחיד בו כולן אמהות שלא עובדות יותר
משמונה שעות. ומה זה אם לא קידוש ה'?
הצוות שלי הוא צוות הליבה של המחלקה
שלנו, כולן מוכשרות ומקצועיות מאד,
ואנחנו רגילות לעבוד בקצב מהיר
ואינטנסיבי. לפני מספר חודשים העבירו
לצוות שלי עובדת ממחלקה אחרת, ומיד
הרגשתי ש'זה לא זה'. היא הגיעה מסגנון
עבודה מאד שונה, קצת יותר איטית, וגם-
פחות מבריקה.

היה לי קשה, מאד, להסביר כל דבר שוב
ושוב, ואחרי הכל לא לקבל את התוצאה
שהתכוונתי אליה. מרוב 'יאוש שקלתי
לפנות למנהלת שלי ולבקש ממנה
להעביר אותה בחזרה, אבל פחדתי לגרום
לה נזק. עברתי תקופה עמוסה גם בבית-
ערב בר מצווה של הבכור- והרגשתי שאני
לא עומדת בלחץ ובעומס.

ברוך ה' זכיתי להשתתף בקורס המדהים
של לאה ראם במסגרת "סקילז", ובמפגש
הבא התייעצתי איתה מה לדעתה עלי
לעשות.

במפגשים הבאים המשכנו לעבד את התובנה הזאת. הבנו יחד שקידום מקצועי לא יעניק לברכי את הסיפוק והשמחה בחייה, במקרה הספציפי שלה. היא הרגישה לאט לאט שמיצוי הפנימיות האישי שלה הוא לשלב נתינה לזולת בתפקיד המאתגר שלה, כי יש בה יכולת לעשות המון טוב.

ולשאלתך, כן. אני אכן משוכנעת שבכל עבודה אפשר להחיות שליחות. (במאמר מוסגר, בעיני במקום 'שליחות' אפשר להגיד 'מה שה' רוצה ממני ברגע הזה!', אבל זה בסדר שתשתמשי גם במילה 'שליחות', היא אולי יותר פופולרית...)

אפשר ללכת לעבוד כמו קורבן מסכן ועלוב, ואפשר להזכיר לעצמי שלמרות שלא בחרתי בעבודה הזאת, בעצם כן בחרתי בה. בחרתי שבעלי ישב וילמד, ולכן אני זקוקה להכנסה גבוהה ומסודרת. בחרתי לגור בפריפריה ולהקטין את לחץ המשכנתא על ההורים ועל עצמנו, ולכן אני מוכרחה לעבוד במשרת הטלפנות הזמינה במקום הזה. בחרתי שלא להשקיע שנים יקרות בלימודי מקצוע, ולכן אני עובדת בעבודה הנחשבת פשוטה יותר. בכל

מקרה- בחרתי. ואחרי שבחרתי, העבודה היא חלק בלתי נפרד משליחות חיי, והיא הדבר הנכון ביותר מבחינתי. בכל רגע ניתן לעצור, לרענן את הבחירה ולהגיע לשליחות מתוך התבוננות ומודעות. כנשים יהודיות אנו חיות עשרים וארבע שעות של שליחות. השליחות הראשונה שלנו היא השליחות שאנחנו מבצעות כבנות ישראל, כנשים לבעלים שלנו וכאמהות לילדים. העבודה היא רק חלק ממערך החיים, וחשוב לוודא שהיא תואמת את השליחות הכללית, באופן שגם מחזיר אותנו שמחות הביתה.

חשוב לוודא שאנחנו יוצאות לבטא את עצמנו ואת היכולות שלנו בחוץ רק אחרי שמיצינו את שליחות חיינו בבית ובמשפחה. מי שמזניחה את החיבור לבית ולמשמעות החיים כדי לממש את עצמה- בה אני לא רואה מוצאת שום גדלות...

בחיים שלנו יכול רק משהו אחד להיות חשוב מאד. בהחלט! אולם כדי להיות עובדת שמחה ואמא שמחה, אנחנו צריכות להתחבר גם למקומות בהם אנחנו מיטיבות לעולם באמצעות העבודה.

לפעמים אפשר לצאת לעבוד מתוך

שליחות עמוקה לא לבטא את כל כולי בעבודה... לעיתים השליחות היא לקדש שם שמים במשרד, או לשמור על צניעות מאופקת, למרות שבטבע הבסיסי אני אדם חי, תוסס ומלא חוש הומור. במצב הזה תחזור העובדת הביתה ותסמן לעצמה 'זו' על כל מה שלא אמרה ולא עשתה, ותחוש שהיא צועדת עם השליחות שלה קדימה".

המזכירה והתזכורת

במבט אישי:

"עבדתי כמורה בבית ספר שכולו שליחות", משחזרת **שיפי כהנא**. "הבנות הגיעו מבתים מורכבים. מאחורי כל אחת נגללה מגילת סיפור חיים, הקושי להשיג משמעת בכיתות היה בלתי ניתן לתיאור, אבל תחושת הסיפוק והאתגר הייתה אדירה ומרגשת. עבדתי קשה מאד כמה שנים, התחברתי לתלמידות וקצרתי פירות, ולקראת פתיחת שנת לימודים נוספת- שמעתי בצער רב ובתדהמה על סגירת שערי המוסד. שליחותי נקטעה באיבה.

כשהציעו לי עבודה במזכירות בסמינר הרגשתי השפלה של ממש.

אני,

שכולי

שליחות,

אלך לתייק מסמכים ולהקליד שכפולים? אני שהצלחתי כל כך בעבודת החינוך, אעשה רק עבודה טכנית וממוחשבת?

אנשים סביבי לא הבינו: לשם מה צריך להזיע כל כך, ו"להוציא את הנשמה"? מה רע בעבודה פחות מלחיצה וכחות שואבת? לא יכולתי לתאר להם את השליחות המדגדגת לי ביו האצבעות, כמעט חורכת אותן.

אבל אחרי הכל הייתי מוכרחה משכורת מסודרת, ובתחילת השנה מצאתי את עצמי במשרד הסמינר הממוזג.

אמרתי לעצמי: 'שיפי, הקדוש ברוך הוא נתן לך שליחות גם כאן. אין עבודה שאין בה תפקיד', ויצאתי לדרך.

קשה לי לתאר לך את ההבדל ביני לבין המזכירות האחרות שעבדו איתי במקביל,

חולקות איתי חדר ופינת קפה.

הן התלוננו הרבה על המשכורת הנמוכה, על ההרגשה של עבודה שאין בה קידום, ועל התחושה המתסכלת לעשות מה שכל אחת יכולה לעשות. ואילו אני- רק עקבתי בעיניים דולקות אחרי השליחות.

נהייתי מכל יום בעבודה, ומצאתי לי הרבה נישות בהן יכולתי לעזור: לקצר בירוקרטיה, לספק מידע מועיל, להעביר דברים בצורה שיתקבלו על הלב, ואפילו להפעיל פרוטקציה ולקשר את מי שצריך עם מה שצריך. על הדרך התקבצו התלמידות שמצאו בי לב ואוזן קשבת, ולאילו הזקוקות לכך הבאתי שוקולד, הכנתי קפה או זרקתי הכוונה ומילים טובות. הפרויקטים האנושיים השקטים שנמצאים גם בסמינר הטוב ביותר התקבצו ובאו אלי, ואל השליחות החינוכית שהיא חלק ממני."

במבט מקצועי:

לאה ראם:

לאה, כולנו יודעות שאחרי כמה עשורים בעולם ההייטק קמת, עזבת הכל ואת מקדישה את עצמך לניהול 'שמורה'. את יכולה לספר לנו על חיים מתוך

'שליחות' בשמורה ובקבוצות ה'סקילז' אותם הקמת לפרנסתך?

האמת, אולי מה שאומר לא כל כך פוטוגני... אבל אם את שואלת אותי על 'תחושת שליחות' אני חושבת שאוכל להגיד, שאני לא מרגישה היום תחושת שליחות גבוהה יותר מאשר בתקופות בהם עבדתי בתחום המחשבים.

"מממ... זה קצת הלים. את בטוחה בזאת?" אם את שואלת על ההרגשה האישית הסובייקטיבית שלי - אז כן... כשאני קמה בבוקר אני לא מרגישה היום יותר תחושת שליחות מאשר פעם.

אני כן מרגישה הודיה לה' שהיום יש לי קשר עם חברות נפלאות שהן 'קבוצת על' בכמיהה וברצון להתפתחות רוחנית, אני מודה לה' שיש לי 'מחייבים' לגשת יותר לאוצרות הרוח היהודי, אני מודה לה' אם אני זוכה לזכות אחרות, אני מודה לה' שאני נפגשת פחות עם תרבות האנשים החטאים. אני מרגישה גם יותר אחריות. אבל - תחושת 'שליחות' גבוהה יותר? לאו דווקא.

שליחות היא לא מילה כללית. שליחות היא מילוי תפקיד אישי, וזה דבר מאד

אינדיבידואלי. במשך כמה עשורים יצאתי מדי יום לעבודה מתוך בירור והכרה שזה מה שנדרש ממני לעשות. הרגשתי בכל יום שליחות גדולה מאד! יצאתי לסייע בפרנסה של בית של תורה, בעלי יכול היה ללמוד בלי דאגות פרנסה, ב"ה גידלנו משפחה ויכולתי להקדיש את עצמי לדברים הכי חשובים של בת ישראל. זאת שליחות אדירה מעין כמוה, **והיא לא מילאה אותי בפחות סיפוק ממה שהיום.** (לגלות את האמת? גם היום יש לי המון נסיונות. אחרים, אבל נסיונות. העול הכלכלי הכבד הנופל על המשפחה, שלא היה בעבר, מקשה מאד... "מי אמר שזה אכן מה שה' רוצה ממני?...")

אבל כמו שאז פעלתי מתוך הרגשת שליחות של הרגע ההוא, גם היום אני משתדלת למלא את השליחות של היום הזה...

בעל 'חובות הלבבות' מסביר שכל אדם מקבל מהקדוש ברוך הוא כלים למלא את התפקיד המסוים שלו בעולם ודרכו להתפרנס, ובוודאי מי שעובדת בתחום המתאים לה ובעבודה המזומנת לה - ממלאה את שליחותה בעולם. אני חשתי,

בכלים שיש לנו להרגיש דברים שכאלו, שיהיה נכון לעזוב ולהקדיש את זמני בצורה מסודרת ל'שמורה' ול'סקילז'. האם אני חשה היום יותר תחושה של 'מילוי שליחות' מהתקופות בהם עבדתי במשרד האוצר או ביטוח לאומי? לאו דווקא..."

אם כן, לדבריך, כל אחת יכולה לחוש תחושת שליחות בעבודה. כן?

"ממש ככה. כל אחת אמורה להרגיש את העונג שבתחושת מילוי שליחות!

ישנו מדרש שנכנס לי עמוק ללב עוד בשנים בהן הייתי תלמידה. באחד השיעורים של מורי ורבי הרב מרדכי מילר זצ"ל מגיטסהד, הוא ציטט על המילים: "את הכל עשה ה' יפה בעתו"- דרך ארץ אדם אוהב את האומנות שלו". הוא הרחיב ואמר שכל אחד מאתנו אמור לאהוב את המקצוע שלו.

בנוסף, הוא הגדיר שכאשר אדם עובד בעבודה שאינה קשורה לתכונות הנפש שלו, והיא למעשה זרה לו, היא מעין 'עבודה זרה'... במובן המילולי- עבודה שזרה לו, ובמובן הרעיוני- הוא מתכחש לתכונות הנפש שלו ומתעלם ממה שייעד לו הבורא באופן אישי, ויש בזה פגם

באמונה.

בהתבסס על הדברים הללו אני מאמינה שכאשר בת מחוברת למציאות החיים בה ה' שם אותה, מחוברת לעצמה, לתכונות הנפש שלה, לכלים וליכולות שמזמן לה ה' בחיים- היא כבר מתחברת לשליחות האישית שלה.

ואיך מגיעים לתחושת שליחות בעבודה סתמית לכאורה?

"כאשר אנחנו מאמינים ששליחות זה מילוי תפקיד אישי של בורא עולם לכל אחת ואחת, נבין שאין דבר כזה 'שליחות סתמית'. היציאה לעבודה בדורנו, בדרך כלל משמשת כמילוי יעוד גדול של התפקיד בבית ובמשפחה. עבודה המתאימה לאופי האישי - היא גם נכונה יותר וגם מצליחה יותר.

הבירור האישי הזה, זה משהו שאנחנו עושות במסגרת הסדנא. בחלקה הראשון אנחנו עורכות מיפוי אישי של כל אחת כדי להבין מי ה'אני הפנימי' שלה, והאם הוא תואם את ה'אני התעסוקתי' האישי שלה. אחרי שאנו מזהות את הכוחות הפנימיים, קל לנו יותר להבין האם אנחנו נמצאות במשבצת תעסוקתית מיטבית עבורנו.

בכל סיטואציה שהיא, אפשר למצוא את המקומות בהם אנחנו מתחברים לרצון ה' מאיתנו. במילים אחרות את יכולה לקרוא לזה גם: "שליחות". זה יכול להיות גם כחלק מהמקצוע: נשות חינוך, יועצות, סופרות כמו עובדות משרד. השליחות יכולה להימצא בסביבת העבודה: אם זה בקשר עם הקולגות, העובדות הנמצאות תחת אחריותי או במשמעות העבודה.

אין ספק שכאשר עברתי משרד האוצר, המקום העוסק רבות ב'איך לקחת כסף מכיסם של האזרחים' ועברתי לביטוח לאומי - מנהלת הגמלאות, חשתי בפער בתחושה - כמה טוב לסייע לעוד ועוד נכים לקבל גמלה ביתר קלות ונוחות... זה עוד 'בונוס' שה' שולח, אבל לא זה מה שכיוון אותי לעבוד כאן או שם.

הסיפור והפלא

במבט אישי:

"אין לנו תיק מורתי, ואנחנו לא מכינות מערך", מתוודות **מירי ארשטר ושרי הולצמן מ'לשכת הילדים', המפיקות סיפורי ילדים מוקלטים המתקבלים באושר באלפי בתים מדי שבוע.** " בלי להתכוון, מצאנו את עצמנו על תקן מחנכות בישראל. מזה

שלוש שנים, מאז הקורונה, אנחנו מפיקות מידי שבוע סיפורי שמע לילדים הנשלחים לאלפי מנויים בארץ ובעולם. לסיפור יש כוח עצום, ולסיפור שמע יש כוח פי כמה.

תנסו להיזכר לרגע בסיפור ששמעתן בילדותכן באחת הקלטות... אם רק נתחיל את הדקלום, אתן פשוט תמשיכו אותו...

לפעמים משפט אגבי שאחד הגיבורים אמר במהלך הסיפור, נקלט במוחו של השומע וילווה אותו לאורך חייו. אח, איזו אחריות.

למען האמת לא ידענו שאושי ויעקב פאלי הי"דהם מנויים קבועים שלנו. התחלחנו יחד עם כל בית ישראל כשהם נהרגו על קידוש ה' בידיו של מרצח שפל. בכינו את האובדן ונפעמנו מתעצומות הנפש של דבורי פאלי אימם היקרה.

יום אחד, בתום השלושים, קיבלנו מייל מצמרר. דבורי פנתה אלינו בתודה...

תודה? לנו? על מה?

מן הסתם גם אתן שמעתן על המשפט שהתפרסם בשבעה, כשדבורי קיבלה עליה את הדין והצליחה גם להודות על מה שנראה בעינינו כרע: 'במקום להגיד

אוך, תגיד פרק ק".

דבורי רצתה להודות ללשכת הילדים, כי המשפט הזה נכנס לביתם באמצעות אחד הסיפורים... (ובמאמר מוסגר, כמה גדלות אפשר ללמוד מזה על דבורי...)

אנחנו לא המצאנו את המשפט, שמענו אות ממשפחה יקרה בשם משפחת ויספיש ושילבנו אותו באחד הסיפורים, ובכל זאת התרגשנו כל כך. אחרי שמחינו את הדמעות הלכנו לחפש את ההקלטות של הילדים המתוקים האלה בשלוחת ההקלטות של המבצעים החודשיים. שמענו שם את אושי פאלי המתוק מדבר אלינו מארץ החיים ומצהיר: 'היום החמאתי לחבר שלי'. אחרי הדמעות באה תחושת השליחות.

תחשבו על משפט אחד חמוד שהכנסנו לתוך סיפור אחד מתוך מאות- לאן הוא הגיע. כמה פרקי תהילים הוא הזרים לשמיים, כמה נחת רוח הוא גרם לריבון העולמים, כמה יהודים התחזקו ובמקום לקטר הם מילאו פיהם בהודיה. נכון, הסיפורים הם מקור הפרנסה שלנו, אבל גם השליחות העצומה.

אנחנו מקוות לפרוץ ימה וקדמה

ולהתפרנס בשמחה וברוח, אבל המנוע הוא ללא ספק- ליהנות בהם בני אדם. גם בני אדם קטנטנים. כשאמא אחת כתבה לנו שהילד שלה עזב את משחקי המחשב לטובת הסיפורים, קיבלנו שוב זריקת כוח- זריקה של שליחות”.

במבט מקצועי:

”היום כבר כמעט אף אחת כמעט אינה שואלת אם נכון לה לעבוד או שלא”, פותחת יעל פיינגולד, מנהלת המרכז למצוינות עסקית ומומחית לתהליכי פיתוח עסקי מואץ. ”המציאות הרווחת ברוב רובה של החברה החרדית היא שנשים עובדות. הן מפרנסות את המשפחה או מסייעות בפרנסה, וכך או כך יוצאות אל שוק העבודה החל משעתיים ביום ועד תשע שעות ביום, או מנהלות עסק עצמאי סביב השעון.

בניגוד לפעם, נשים כבר אינן עובדות באותה משרה ובאותו משרד שלושה עשורים ויותר, רק משום שבו התחילו לעבוד אי פעם. כולנו כבר מבינות שהעבודה אמורה להתאים לנו, ושמותר וחשוב שנהיה בה שמחות ומרוצות.

’אני יוצאת לעבודה אך ורק כדי להביא

כסף הביתה’, סיפרה לי לקוחה, ’אני מוצאת את השליחות והיעוד שלי אך ורק בבית. המטרה של העבודה מבחינתי- היא השורות הנרשמות לזכותי בחשבון הבנק בעשירי לחודש, ותו לא’.

’אוקי’, אמרתי לה מיד, ’רציתי להציע לך משרה מעולה לפי הקריטריונים שלך. את מתבקשת להגיע מדי בוקר לחדר השלישי בקומה אחת עשרה בבניין המשרדים ב.ס.ר 3 בבני ברק. יחכה לך שם מחשב חסום עם מקלדת, ואת מתבקשת לשבת בשקט על הכיסא המסתובב. זהו. רק תשלבי ידיים שבע שעות ביום על הכיסא הזה. בסוף החודש תקבלי עשרים וארבעה אלף שקלים היישר לחשבון הבנק’.

’טוב בבב’ היא התפתלה מיד, ’לא התכוונתי לזה’...

למה באמת לא?

מה רע במשרה שאינה מלחיצה ואינה מאמצת, ואינה דורשת לימודים או כישורים מיוחדים. עבודה כשרה, טהורה ונקיה, ואף משכורת מכובדת בצידה?

זה רע. כי בני אנוש רוצים לחוות סיפוק.

בני אנוש שואפים לתת ליישובו של עולם. כולנו נבראנו כך- רוצות לתרום ולהועיל.

הקדוש ברוך הוא לא ברא את העבודה בשביל הכסף, אלא את הכסף למען העבודה. מקורות קדומים כמו בעל ’חובת הלבבות’ ואחרים מזכירים בצורות כאלו ודומות את העובדה שה’ יצר חסרים כדי להניע את בני האדם לתנועה ולפעולה. המזון, הביגוד והבית יכולים היו להימצא כאן חנם בדיוק כמו האוויר שאנחנו נושמים. אנחנו זקוקים לכסף כדי לרכוש את כל אלו, על מנת שנתרום את מה שיש לנו תמורת הכסף, ונהיה מוכרחים להיות אנשים מועילים.

כולנו אכן רוצות להרוויח ולפרנס, אך רק במקום בו אנחנו מנצלות את האיכות שלנו.

באופן אישי, לאחר עשר שנים בהם עבדתי כשכירה הפכתי לעצמאית.

אני זוכרת היטב את אותו הבוקר בו ישבתי בביתי, ואמרתי לעצמי: עד היום מישהו שילם לי כסף על הזמן בו שתיתי קפה. עכשיו עלי לחשוב בעצמי: מי ישלם לי על שתיית הקפה של הבוקר? מי זקוק לי? למי אני יכולה לעזור בעולם, שהוא

יהיה כה זקוק לי ואף ישלם לי במטבעות על כך?

לכל אחת מאיתנו מגוון כישורים, תכונות, חוזקות ויכולות שטבע בה הבורא. היא לא קיבלה אותם רק בשבילה עצמה, היא קיבלה אותם כצינור השפעה לעולם. בחירה בעיסוק מסוים היא השאלה: מהו הדבר הטוב ביותר שיש ביכולתי לתת? מה יוכלו אנשים אחרים לקבל ממני? אתן להם באהבה, עם כל הלב. אשקיע את הלב והמוח- ובסופו של דבר אתפרנס.

כשכירה אני מתוגמלת על כך שאני מגדילה את הכנסתו של הבוס, וכעצמאית אני מתוגמלת על כך שאני עוזרת

למישהו. התחושה שאמורה ללוות אותנו בעבודה היא תחושת "מיצוינות". לא מלשון הצטיינות, אלא מלשון מיצוי. מיצוי הכוחות והיכולת בשטח העבודה, שכן הכלים שקבלנו הם הערוץ של בורא עולם להעניק לנו פרנסה. כסף הוא תופעת לוואי של השפעה.

אחד העובדים בענקית המחשוב מיקרוסופט, עצר את האיש שפגש

במסדרון נושא דלי וסמרטוט, ואמר: 'תודה המנקה'.

'סליחה', הגיב האיש והרים את הראש מהריצפה המבריקה- 'אני לא המנקה, אני אחראי פה על החוויה ועל האווירה'...

מייקרוסופט- חברת ענק, המעסיקה מאות אלפי עובדים. מה יקרה אם הרצפה תהיה מטונפת והחלונות עכורים? באמת תהיה חסרה חוויה ואווירה לגאוני המחשוב. אכן, המנקה לא טעה ולא הגזים.

**"כאשר אנחנו מאמינים
ששליחות זה מילוי
תפקיד אישי של בורא
עולם לכל אחת ואחת,
נבין שאין דבר כזה
'שליחות סתמית'."**

הוא לא רק מנקה, הוא חלק בלתי נפרד ממהו גדול. אם התרגלנו לעוזרת קבועה ופעם אחת היא לא הגיעה- נבין פתאום כמה היא משמעותית לבית שלנו. נכון שהיא שום דבר

לעומת אבא וכלום לעומת אמא, אבל אם היא לא באה- זה איום ונורא. היא לא רק מנקה אריחי אמבטיה ומקרצפת כוירים. היא עוזרת לבית יהודי להתקיים! אם היא תדע לומר זאת לעצמה, יהפוך התפקיד שלה ברגע למלא סיפוק ומשמעות.

אם כך, את תחושת השליחות בעבודה מזינים במאקרו ובמיקרו.

במאקרו- מתחברים למטרה הגדולה של התפקיד שלי. אם אני שכירה כמעצבת פנים, אני מתחברת לחזון שדירה נאה מרחיבה דעתו של אדם, ואם אני שכירה כמזכירה בפנימייה- אני מתחברת לחזון של המוסד להעניק רווחה לילדות שגדלו ברקעים קשים.

במיקרו- מכניסים בכל תפקיד את האישיות שלנו ואת הנתינה שלנו. אם אני מוכרת בסופרמרקט, אני יכולה לקום ולהגיש לילדה מוצר מהמדף הגבוה, או לעדכן עקרות בית עייפות במבצעים. אם אני מזכירה- אוכל להגיש שתיה חמה ביום קר למי שממתינה בחוץ, או ללמוד דרך המשרד כלים שונים בעזרתם אוכל לתת עצות ולסייע למי שסביבי. אם אני מחוברת לעצמי- אני שליחה של טוב ושל חסד בכל מקום בו אהיה."

מוטיבציה של כסף בלבד מחזיקה מעמד לאורך זמן קצר בלבד. נוסף על המשכורת שואלת האישה את עצמה בסיומו של יום עבודה: האם נתתי היום משהו? האם הועלתי? האם הגשמתני את היכולות שבי? כולנו אכן רוצות להרוויח ולפרנס, אך רק במקום בו אנחנו מנצלות את האיכות

שלנו.

אך לפעמים עלולה תחושת השליחות להתגבר באופן מוטעה. אישה שלמדה רפואה טבעית עלולה לפעמים לחוש שהשירות אותה הוא מעניקה הוא כה קריטי, עד שלא נעים לה לגבות כסף מלקוחות. היא מוזילה מחירים, מעניקה טיפולים חינומיים, אולם בסופו של יום צריכה גם להתפרנס... מה היא עושה אז? הולכת להרוויח כסף ממהו אחר וסוגרת את הקליניקה. לא חבל?

פרנסה יש, בחסדי ה', בכל תחום.

כשאנחנו יוצאות לדרך לא נשאל את עצמנו איפה יש יותר כסף, אלא- איפה השליחות שלי? שם, במקום הזה, מחכה לי הכסף בס"ד. אם אפריד בין הפרנסה לבין השליחות, בסופו של דבר אפסיד את השליחות. במקום בו אני נותנת את הערך הרב ביותר, במקום בו אני הכי יכולה לתרום את ה'אני' שלי, שם ישלמו לי את המשכורת הגבוהה ביותר".

הבחורה והבחירה

במבט אישי:

"אני עדיין רווקה", מחייכת ציפי, גרפיקאית

עצמאית ואחראית שטח בעמותה נחשבת,

שידה רב לה בפרוייקטי חיזוק רבים. "נכון שגם רווקה כמוני שיוצאת לעבוד חוסכת למען 'בית של תורה'. אבל בפועל קצת קשה לחיות 'שליחות' לגבי משהו שיקרה בעתיד הלא ידוע.

אני רואה את אמא שלי עובדת לילות ארוכים בעבודות משמימות, ואילו אני- מראש לא לוקחת פרויקטים שאינם מלהיבים אותי. 'אני לא רואה פה מספרים וטפסים', אמרה לי אמא פעם, 'אני רואה את התשלום לתלמוד תורה, אני רואה את האופניים שהבטחתי ליוסי, את שמלות החג לילדות'... ואני? ממה אקבל דלק?

הבנתי שאני מוכרחה למצוא לי שליחות נוספת בצורות ובצבעים המרצדים מולי על המסך.

התחלתי להסביר לעצמי מי יתחזק כשיקרא את הספר שעיצבתי, ואיך ישתפרו חייה של הלקוחה שתלך למטפלת הרגשית שמיתגתי לה לוגו. ואם הלקוחה תיזזה אותי שוב ושוב והתביישתי לבקש תוספת, ניחמתי את עצמי שהיא אשת אברך, וזה חלק בזכות שלה...

את השלווה הפנימית קיבלתי תודות לכך

ש'פרגנתי' לעצמי השתתפות בבסדנא של 'סקילז', האימון התעסוקתי של לאה. אחרי שחידדתי לעצמי מי אני, מהם הכוחות שלי, לאן אני רוצה להגיע ובאיזה אופן, הייתי פנויה נפשית להמשך בירור אישי. דיברנו על כך שכל אדם ממלא שליחות, וגם העבודה היא חלק מזה. אבל מעבר לזה היה נוכח מאד גם העובדה שאדם חייב לדאוג לעצמו ולהרגיש טוב. ולכן, עוד לפני החסכונות אני דואגת היום לבריאות הנפש שלי.

בזכות זה אני מזכירה לעצמי ללא הרף שאני חוסכת כדי שיהיה לי בסיס לפרנסת בית של תורה. וגם, תודות לבירור האישי שעברתי החלטתי להעלות את אחוז החיסכון מתוך המשכורת, כדי להרגיש את השליחות העתידית ממש ב'אצבעות', בהווה. הבנתי גם דבר נוסף- אם אחרי הדאגה ל'רווחה הנפשית שלי' והחיסכון נשאר לי כסף, לא כדאי לי לבזבז 'סתם' אלא להקדיש אותו למטרות בעלות ערך, כדי לא שארגיש שהזמן שהקדשתי להרוויח אותו התבזבז לחינם...

אה... ועוד משהו: אמא שלי אמרה לי פעם בכנות: 'תזכרי שכל שקל שאת חוסכת

הוא שקל פחות אצלי". אז הנה, הכנסתי גם כיבוד הורים לשורת השליחות".

 במבט מקצועי:

לאה ראם:

"בחורות אכן פנויות יותר לבחור מקצוע מתוך הקשבה פנימית לתכונות ולכישורים האישיים. בכל מקרה חשוב שתדענה שגם בחיי הבחורות יש המון עשיה!

להכין את עצמנו לקראת חיים של תורה,

של בית יהודי - זאת שליחות. לגמול חסד ולהרבות טוב- זאת שליחות, וכן- גם לעשות חסד עם הנפש שלנו - זאת שליחות ענקית שאחרים לעולם לא יוכלו לעשות במקומנו. חסד עם הנפש פירושו לחיות חיי עשייה פוריים, חיים של רווחה נפשית, עניין, שמחה, חברויות ועוד. וכמובן להיות בשידוכים- שזו משרה בפני עצמה.

אם הבחורה בכל זאת לא מרגישה מיצוי

ושליחות, עליה לברר שוב: אולי משהו בתמהיל החיים שלה אינה מדויק? אולי הכסף מתבזבז ואז היא מרגישה חוסר סיפוק בעבודה עצמה? נניח, אם כל מה שיצא מהשעות הרבות זה רק אריזות של מגנום... אז לא חבל על העמל?

אני בהחלט ממריצה בחורות לחיות את ההווה, ויחד עם זאת לראות את העבודה כשליחות עתידית ולחסוך בתבונה, כדי להגביר את רגש הסיפוק".

יעל פיינגולד עם חמישה דברים שכדאי להביא יום יום לעבודה. שימו בראש:

- שליחות היא עניין יום יומי. חפשי את השליחות שלך במשבצת עליה את עומדת.
- התחברי לרעיון הגדול של החברה בה את עובדת. זכרי שגם מכונת ענקית מתפרקת כשבורג אחד חסר.
- הפסיקי לבדוק ללא הרף מה את מרוויחה ממקום העבודה. התמקדי במה שהצד השני מקבל.
- לעולם אל תפרידי פרנסה משליחות, אלא מצי את השליחות שלך בתוך עולמות הפרנסה. אם תפרידי ביניהם לא יישאר לך זמן לפרנס, או שתמצאי את עצמך עצובה רוב היום.
- שליחות היא היכולת שה' טבע בך לשפר דרכה איכות חיים של מישהו. אל תמנעי זאת ממנו ומעצמך, ובחרי בתחום עבודה בו יש לך יתרון יחסי ומשיכה טבעית.

מאותגרות חסימה אסתי כץ

הצצה למוקד הייעוץ - המחלקה הטכנולוגית בשיתוף אתרוג

פשוט להצליח!

ליצור מתחים בקרב הצוות או ההנהלה.

הייתי גאה בה, מאד, דווקא משום היותה חלוצה יחידה. שמחתי לפתוח את הבוקר עם פניה שכזו.

הבהרתי לה שנושא אבטחת המידע הינו בעיה מוכרת אצלנו, וברוך ה' גופים גדולים במשק כבר למדו לסמוך על חברות המאושרות על ידי משרד התקשורת. נתת לה דוגמאות כמו בתי חולים וחברות ממשלתיות שאבטחת המידע בהן לא פחות חשובה, ועל אף זאת - הסכימו להתקין סינון של "אתרוג".

תמר הרגישה מחוזקת יותר ובטוחה בדרישה (הלגיטימית) שלה. היא קישרה אותי עם סיגל, מנהלת אבטחת המידע בחברה, ואף ציינה שבמקרה הצורך- היא, תמר תשלם את העלויות. כי מבחינתה הנושא הכספי אינו שיקול כאן, יש דברים שעולים יותר מכסף...

את ההודעה מתמר קיבלתי לשולחני, היא היתה פשוטה וישירה. תמר עובדת בחברה רפואית פרטית גדולה, ועד כה לא מצאה פתרון לחסימה ראויה.

"מבקשת מאד שתעזרו לי למצוא פתרון לסינון במקום העבודה שלי.

קיימת אצלנו אבטחת מידע הרמטית, וככל שבדקתי- בהתקנת תוכנות של חברות סינון מסוימות, יש לחתום לפני ההתקנה שיש להם גישה למסמכים שלנו. ניסיתי לברר עם בנות במצב דומה לשלי, והבנתי שהנושא הזה אכן מאוד בעייתי...

אנא תנו לי מידע או תפנו אותי למי שיכול לסייע".

תמר הוסיפה, שמאחר והיא היחידה בחברה שביקשה חסימה, היא מעדיפה מאד שנפנה אליה ונתאם ברגישות את השיחה, מבלי

סיגל התגלתה כאחראית ורצינית. היא ביקשה חומרים, תכנים, שיחה עם מנהל אבטחת מידע ועוד מגוון דרישות נוספות. על גבי 'פתק ממו' צהוב קטן במחשבי, היו שמורות בקשותיה של סיגל, שאט אט נמחקו לאחר שבוצעו.

תמר עודכנה בכל מהלך, והרגישה שיחד איתנו היא יוצרת בעז"ה שינוי מבורך. כל מייל וכל פיסת התקדמות ריגשו אותה.

לא ארך הזמן, וסיגל שולחת לי את ההודעה המיוחלת. התרגשתי! "אנא המשך סיועך להתקנת משתמש בתוכנת הסינון לעובדת תמר.

את החיבור יש לבצע דרכנו (מחלקת מחשוב)

בברכה, סיגל

מנהלת אבטחת מידע"

והנה, עוד כתובת בארץ הקודש כבר מסוננת, ועוד עובדת יראת שמים מפרנסת ולא מתפשרת על ערכיה!

...

מוקד היעוץ של 'שמורה' מקבל פניות רבות במגוון נושאים. אין ספק

שאחד הנושאים הבוערים ביותר הוא- **נושאי טכנולוגיה וחסיומת אינטרנט**. לאור מאות פניות בנושא, הבנו שנדרש כח אדם מקצועי מאד ושיתוף פעולה הדוק עם חברות סינון. יצרנו קשר עם חברת אתרוג והתחלנו מהלך של שיתוף פעולה: חברת 'אתרוג' מקצה אנשי מקצוע לבדוק פניות ובקשות טכנולוגיות, ולסייע להם להגיע לחסימה המהודרת ביותר האפשרית. אם זה במסגרת פתרונות החסימה המהודרים של 'אתרוג' או בפתרונות אחרים.

בפינה הזאת נציף פניות שיאפשרו לנו הצצה להיבטים שונים של חסימה, ולפעילות העניפה המתרחשת מאחורי הקלעים.

אמנם אנחנו הרבה יותר קרובים לפסח מאשר ליום הדין, אבל בכל זאת - מכינים עצמנו לכך ש'בכל עת יהיו בגדינו לבנים'...

אז אפשר לאחל: "גמר חסימה טובה?"

יש לך אתגר חסימה מיוחד? את מוזמנת לאתגר את אתרוג.... פני אלינו למוקד ונעביר את פנייתך למחלקה המתאימה-

shoalot@shmura.org

אני בתפקיד. הכל בסדר

התקשורת המקצועית הוכיחה את עצמה כיעילה ומקדמת. במפגש זום של מתכנתת, מנהלת מוצר, מנהלת התוכן והשיווק יחד עם שתי נציגות ממחלקת מכירות, התגלעו קונפליקטים בלי סוף. נציגי המכירות רוצים מוצר מושלם מיד. המשווקת רוצה לספר על המושלמות הזו בכל הערוצים. המתכנתת מסבירה שזה לוקח זמן, ומנהלת המוצר שאמורה לעבוד עבור השיווק - ולהביא למתכנתת את הצרכים של השוק - מגינה על המתכנתת ומסבירה למה אי אפשר לעשות כך או אחרת. איזה בלגן נוצר שם! הפגישה הסתיימה כשהמוכרות מרגישות שאין להן סיכוי להצליח בחברה שמייצרת מוצר לא שימושי, ולא מעניין אותן למה - "אם השוק רוצה שהקופסה תרקוד, היא צריכה לרקוד, ותמצאו איך לעשות את זה! אחרת לא יהיה לכם כסף!!" המתכנתות הרגישו שאין לחברה שום הערכה לעבודה שלהן, כל הזמן רק אומרים להן מה לא טוב ומה לא עובד, ולא מבינים איזה מאמצים מושקעים בכל פיפס ("אני רוצה משהו קטן" - מאיפה את יודעת שזה קטן? כתבת פעם קוד?) מנהלת המוצר נמעכה לגמרי בין הפטיש לסדן, ויצאה מותשת ומתוסכלת. המשווקת הרגישה שבמקום הזה היצירתיות שלה לא ממומשת, וכשוט חבל.

בשיחה מקצועית - המתחים הללו היו יכולים להימנע בקלות. כל צד צריך להביא את הידע שלו ואת התפקיד שלו, ולהציג אותו כך שהאינטרס של החברה הוא זה שיקבע מה יקרה - לא אני או את. האגו אינו משחק שום תפקיד! רק התפקיד

כשאנחנו מקבלות תפקיד - נמשחת, אשריך! - מתווספת לזהות האישית שלנו הגדרה חזקה, שמוטבעת ליד השם שלנו. מרגע זה ואילך הגדרה זו אמורה לקבוע את סוג התקשורת שאנו מנהלות. פונים אלינו כבר לא כאדם פרטי אלא בתור ה"טייטל" שלנו, ומתוכו עלינו להגיב בצורה מקצועית. ורק מתוכו.

לדוגמא: בישיבת צוות של נציגות מכירה בנושא תסריטי שיחה, המנהלת של מוקד המכירות ביקשה מכל העובדות להביא דוגמאות של התנגדויות מהלקוחות כדי לנתח אותן ולשפר את ההצעה ללקוח. אחת הנציגות פתחה את דבריה ואמרה: "קודם כל, המחירון החדש בכלל לא בנוי, לא הגיוני ולא מסודר. הוא רק יוצר בלגן - בשביל מה להציע חבילות ללקוחות? שירכשו את המוצרים בנפרד, וכך אני מוסיפה מוצר ועוד מוצר - או מגדילה על מוצר אחד את הכמות או משך הזמן וזהו. כל הרעיון הזה גרוע לגמרי".

התגובה של מנהלת המוקד הייתה רגועה ושקטה, עניינית וממוקדת. מכיוון שאין זו שיחה אישית, היא לא מחנכת את הגברת, והסמכות שלה אינה כוללת הקניית הרגלי טאקט ונימוסים - היא רק הנהנה ואמרה: "את אומרת שחבילות מייקרות את ההצעה בסופו של דבר, ויותר קל לך למכור פריט פריט?"

מכאן השיחה המשיכה עם הסברה - מה המוכרת מרוויחה מהמעבר להצעות של חבילות, איך גם הלקוחה מרוויחה מזה, ואיך ניתן להראות לה את הרווח שלה.

מתפקד!

בסיטואציה אחרת של פיטורין, סיטואציה קשה כשלעצמה, המנהלת שפוטרה תכננה להימנע מלענות לשאלות של הצוות שבוודאי יתעוררו בחודש הראשון או בהמשך, לאחר עזיבתה. היא גילתה, לתדהמתה, שאף אחד לא התקשר!! איך יכול להיות שלפני חודש חברי הצוות התקשרו ושאלו שאלות אלף פעמים ביום, ועכשיו הם מוצאים את כל הטפסים, את כל אנשי הקשר, את מספרי הטלפון ואת המשלוחנים - בלעדיה!

כתאום היא מגלה שהתפקיד שלה הוא זה שניקז אליו את כל התקשורת, שכרגע עוברת בצינורות אחרים, למרות שהמידע כולו נמצא אצלה - כאדם, כמוח אנושי. אבל לא כמנהלת משרד... וזה ההבדל הגדול.

לפעמים את נתקלת במקומות עבודה בתגובות של צעקות, כעסים, עצבים והאשמות. התגובות הללו הן תגובות לא מקצועיות - מורה אינה יכולה לריב עם התלמידות שלה או להיעלב מתעלול של ילדות, מורה חייבת להפנים שהשיח אינו כלפיה כאדם אלא כלפי הסמכות המוסדית, ובמקרה היא זו שהייתה פה על הקתדרה - זה לא אישי. זה התפקיד.

עובדים ועובדות נוטים לערבב בין הזהות האישית שלהם לבין התפקיד שלהם בעבודה. מתכנתת, מנהלת, מורה או סגנית נעשות הטייטל שלהם למשך 24/7 לאורך כל השנים... ולא רק למשך שעות העבודה. זה רע מאד. העבודה מהבית החמירה את המצב הזה, וגרמה להשתלטות של המשרה על החיים.

בואי נפריד: אם את עובדת מהבית, תתנהגי כאילו יצאת לעבודה. תתלבשי, צאי מהבית, לכי למכולת לקנות ביצים או קחי את הקטנה למעון ואז תחזרי "לעבודה". עכשיו את בעבודה, מדברת כמו בעבודה, מתנהגת כמו בעבודה. סיימת?

קומי מהמקום, החליפי בגדים, צאי מ"המשרד" וחזרי ברכות ובנחת, בלבביות ובחום. חזרת הביתה. את בחל"ד? בחל"ת? הפנסיה גם היא תגיע. תזכרי שאת מישהי - חוץ מאשר התפקיד בעבודה.

גם בבית יש לך מגוון תפקידים. את אמא וגם בת של אמא שלך, אחות קטנה ואחות בוגרת, גיסה, כלה ובת דודה. בתוך כל אחת ממערכות היחסים הללו יש קודים של התנהגות, של קרבה, עוצמה ומשך זמן מסוים של החיבוק - אל תבלבלי. לא קל לבוא אל בית ההורים או השוויגער ולחזור להיות הילדה שלהם... אבל זה התפקיד שלך עכשיו, זו את ברגעים אלו, ואם את מתנהלת שלא במסגרת התפקיד את יוצרת קונפליקטים מסובכים שקשה להתיר.

תפקידים הם סדר בחיים, ארגון ובהירות. הגדרות תפקיד משחררות אותך מאחריות על דברים שאין לך שליטה עליהם, ומרגיעות אותך שאת בסדר - שעשית את המוטל עליך.

על ראשי,
עֲדָיִים
שְׁנֵי כְּתָרִים בָּם נִמְשַׁחְתִּי
מִזֶּם שְׁנֵהִיִּיתִי לְאִשָּׁת, לְאֵם
וְאֵת כָּל הַזְּמַנִּים הַיְפִיכִים שֶׁיִּדְעֵתִי
לְשֵׁאת עֵטְרוֹתִי
לְשֵׁים לְבִי עִמָּהֶם

וְכָל עֵת אֲשֶׁר
אֲנִי בָּם מְתִיגַעַת
מְשַׁבְּצַת פְּנִינָה חֲדָשָׁה
לְכֶתְרִי
עַל אֲלֹפֵי חֲלֻקִּיהֶם
מְשִׁימוֹת שְׁכָרוּכִים בָּם
וְאִין סוֹךְ כּוֹבְעִים
שֶׁהוֹשְׁמוּ
עָלַי

וּבְשָׁעָה שֶׁל הַשְּׁקֵט
עַת דְּמוּתִי מְשַׁתְּקָת
וְעַדִּי עַדִּי
נִשְׁאִים מֵעָלַי
אֲזִ יִדְעֵתִי בְּחוּשׁ
אִין כְּמוֹתִי מְבֹרָכַת
מִי יִתֵּן עוֹד מֵהֶם
עַל רֵאשִׁי
וְאֲשֶׁרִי.

וְאֵם יְכַבֵּד הַמָּשָׂא
הַקָּשׁוּר לְרֵאשִׁי
וְאֵם לְרָגַע יִדְמָה לִּי
כִּי כְּשֶׁלְּתִי מִנְּשָׂא
אֲזִ אֲרִימָה עֵינִי
לְאֲשֶׁר מְשַׁחְתֵּנִי
הָאָמִין כִּי יְכַלְתִּי
בְּכַה גַּם בְּכַה

רגעים מתוך הרוגע הזה....

על הבוקר פעילות חלומית ומשחררת שתתן לך המון כח	שקוף שזה... אסתי פילר בתוכנית חוויתית מגלה לך סודות שיעבדו לך בבית ובעבודה. מורפולוגיה.	"אחרי" ניחל ונתקרב לאור האמונה עם אסתי בר נתן ולהקתה
ומה יגידו? הסטנד אפ המשעשע של מאירה רפאלי על המשפחה וכל מה שמסביב	לחיות או לא בלב התוכנית שנוגעת ובשאלה הכי גדולה של החיים איך מתחברים לבית	לשמור על הקשר בבית הרב הנוך דרורי שליט"א בהרצאה מרוממת לדרך העתיד שלך

זה מגיע שוב... ובעוצמה!

ימי עיון ונופש

לחשכ"ליות, לעצמאיות, ולכל מי שמבקשת פיתוח תעסוקתי מתוך הרוגע הזה...

קורס 'סקילז סקול' ופיתוח כישורי תעסוקה
תהליך אישי חוויתי, דרכו תלמדי לזהות את הכוחות והחוזקות האישיים, להבין את סביבת העבודה ולאתר את גורמי הצלחה והחסמים הייחודיים שלך. הקורס מאפשר מיצוי מקסימלי ומעניק את הסיפוק המיוחל והרוגע הנכון לחיי תעסוקה מיטביים לטווח הארוך. בסיום הקורס תצאי עם נכס לחיים: תוכנית עבודה אישית עם מתווה תעסוקתי אופטימלי.

הקורס מועבר ע"י לאה ראם וכולל 16 שעות אקדמאיות נוספות + 2 ארוחות נוספות

הקורס כולל: 15 שעות אקדמאיות נוספות + 2 ארוחות נוספות

מלון גלי צאנז, נתניה ~ י, י"א, י"ב סיון

מתנות ופינוקים | ארוחות גורמה | בר מתוק מסביב לשעון | הסעות בתשלום לנוחיותכן | הקרנות מרתקות ופעילויות מוזיקליות מקפיצות

מחיר מיוחד לנרשמות / מתחילות הרשמה עד ל"ג בעומר **2,900** | המחיר לימי העיון **3,500 ש"ח**

סקילז בשיתוף עם 'בעוצמה' מאפשר לך להנות מרגעים איכותיים במיוחד סדנת אימון תעסוקתי **גם** ימי נופש וחוויה ברמה אחרת! **וגם**